

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

**CITIȚI
IN ACEST
NUMĂR:**

**Actualitatea
lui Pavlov**

de acad. prof. dr. Gr. Benetato
(pag. 5)

*O metropolă,
piese și oameni de teatru*

de Sică Alexandrescu
(pag. 8)

MUZICA DIN GARĂ

schită de Vladimir Amlinski
(pag. 9-10)

ANUL XVII
31 martie 1961

13
(837)

12 PAGINI
1 LEU

Ultimul model al automobilului „Ceaika” este supus unei severe inspecții...

Săptămîna cărții pentru copii

În clipa cînd a fost înființată la Moscova prima Editură de literatură pentru copii și tineret din lume „Detghiz”, Maxim Gorki a adresat pionierilor și elevilor, prin intermediul ziarului „Pionierskaia Pravda”, întrebarea: ce-i interesează mai mult și despre ce ar dori să citească. Drept răspuns au sosit mii de scrisori. Dacă ar fi să generalizăm aceste scrisori emoționante ale copiilor am putea spune că copiii sovietici au răspuns marelui scriitor: „Totul ne interesează!”.

Și iată acum scrisoarea unui elev din Leningrad primită recent de Casa cărții pentru copii: „Trebuie să cunosc foarte multe lucruri căci voi construi comunismul și voi trăi în prima țară a comunismului din lume. Întotdeauna cînd citesc o carte bună aflu multe lucruri interesante și apoi doresc să fac ceva bun pentru toți oamenii cinstiți din lume...”

Da, acestea sînt gîndurile și sentimentele luminoase și nobile pe care le însuflă tinerilor cititori literatura sovietică pentru copii și tineret. Zilele acestea pe tot cuprinsul Uniunii Sovietice s-a desfășurat Săptămîna cărții pentru copii. Cu prilejul acestei sărbători tradiționale, în toate bibliotecile pentru copii și în Palatele pionierilor au avut loc însuflețite discuții și conferințe literare. Scriitorii din Moscova au plecat în toate colțurile Uniunii Sovietice spre

Meciul revanșă Tal-Botvinnik este urmărit și comentat de pasionații jocului de șah chiar și pe străzile Moscovei

a se întîlni cu cititorii lor. La Moscova, întîlniri cu scriitorii au avut loc la Casa de cultură a constructorilor, în cluburile uzinelor „Kauciuk”, „Serp i molot”, „Stankolet”... Iar în Sala coloanelor a Casei sindicatelor copiii au putut viziona zilnic spectacolul „Te salut, „Săptămîna a cărții”

Tot cu acest prilej, posturile de radio și televiziune au transmis noi emisiuni pentru copii, iar în magazinul „Detski mir” scriitorii au participat la vînzarea și popularizarea cărților lor!

25.000 de scrisori cu o singură adresă

În fiecare zi redacția primește nenumărate scrisori. Epistole voluminoase așternute cu un scris mărunt ori numai câteva rînduri pe o jumătate de pagină. Scrisori pline de optimism și scrisori care cer sfatul redacției...

O dată pe lună, ziarul își informează cititorii despre cuprinsul scrisorilor pe care le primește, despre numărul lor. Dar există și scrisori despre care „Komsomolskaia Pravda” nu pomeneste. E vorba de poșta pe care o primesc eroii ziarului, oameni despre care acesta și-a informat cititorii la timpul cîvenit

Oficiile poștale din satele și orașele în care locuiesc eroii ziarului cunosc uneori zile foarte agitate. Cele 25.000 de scrisori primite de fetele din Poltava, care au manifestat o inițiativă prețioasă la ferma de animale în care lucrează, i-au obligat pe funcționa-

rii de la poștă să lucreze extrem de intens.

Eroii ziarului sînt eroii ai timpurilor noastre, oameni sovietici obișnuiți, cu diverse profesii și destine diferite. Printre ei se află, de pildă, Jenea Șatrova, organizatoare de Comsomol de la o mare uzină din Ural, tinăra colhoznică Maria Timciuk din raionul Zalescinsk, vestită cultivatoare de porumb, tinărul crescător de porci Leonti Lukașevski și mulți — mulți alții.

Oamenii „prezențați” de ziar, milioanele de cititori devin acestora prieteni apropiați. De aceea, torentul de scrisori adresat acestor eroi nu poate fi socotit întîmplător. În țara în care principalul criteriu de apreciere a omului este munca, în care izbînda unuia înseamnă o izbînda a tuturor, aceste scrisori sînt un semn de respect și admirație pentru cei care prin faptele lor fac viața mai frumoasă.

Multe dintre scrisorile pe care le primesc eroii ziarului sînt expediate de colegi de-a lor sau de oameni cu profesii înrudite. Sînt scrisori de lucru, care cuprind chiar scheme și fotografii. Un adevărat schimb de experiență prin corespondență.

Forumul mondial al tineretului

Cu prilejul unei conferințe de presă care a avut loc la Casa prieteniei cu popoarele țărilor străine din Moscova, Secretariatul permanent al Forumului mondial al tineretului a anunțat că la Forumul mondial al tineretului care va avea loc anul acesta la Moscova, între 25 iulie și 3 august, vor participa 700 de reprezentanți ai unor organizații de tineret din 70 de țări. Ideea acestei întîlniri s-a subliniat cu acest prilej, a fost sprijinită de numeroase organizații internaționale, printre care și O.N.U.

„Forumul tineretului nu este numai o noutate, ci și un imperativ al vieții internaționale de astăzi cînd prietenia dintre popoare se întărește neîncetat, cînd buna înțelegere continuă să se dezvolte și dorința de pace devine tot mai mult o necesitate, cînd neîncrederea, ura și izolarea nu mai au nici un rost, lată motivul pentru care toate organizațiile, fără excepție, au fost invitate să participe la acest Forum” — a declarat Brahim Butaleb (Maroc), reprezentantul Confederației studenților din Maghreb. „Țelul nostru, a subliniat el, constă în a înlesni oamenilor de diferite tendințe și orientări să-și exprime punctul lor de vedere”.

Secretariatul permanent al Forumului a propus ca în cadrul întîlnirilor plenare, ce vor avea loc în primele trei zile ale lucrărilor, să fie ascultate referate pe marginea următoarelor cinci teme cu caracter general: 1) Tineretul, înțelegerea mutuală, cooperarea și coexistența pașnică (prezentate de reprezentanți ai U.R.S.S., S.U.A. și Indiei); 2) Tineretul, lupta împotriva colonialismului și imperialismului, pentru independență națională și problemele păcii în lume (prezentate de reprezentanți ai Algeriei, Cuba și Belgiei); 3) Tineretul și dezarmarea (Marea Britanie și Polonia); 4) Tineretul, drepturile și îndatoririle lui în societate (China și Ghana); 5) Tineretul și progresul (Franța și Venezuela).

Discuțiile pe marginea referatelor vor dura patru zile și se vor desfășura în cadrul a opt comisii după care, în ședințe plenare, vor fi prezentate rezultatele discuțiilor și hotărîrile luate.

În afara întrunirilor oficiale, reprezentanții organizațiilor de tineret se vor putea întîlni și discuta la clubul Forumului problemele ce nu vor fi înglobate în programul comisiilor.

Ahmedi — un nou port la Marea Roșie

Colaborarea economică dintre Uniunea Sovietică și țările Asiei și Africii, se dezvoltă cu fiecare an care trece. Specialiști sovietici ce acordă un ajutor multilateral în construcția de fabrici, uzine, centrale electrice, întreprinderi de transport pot fi întîlniți în India și Indonezia, Republica Arabă Unită și Ceylon ca și în multe alte state de pe continentele asiatic și african.

Astfel, în micul regat arab Yemen se află în construcție de trei ani portul maritim Ahmedi. Acum portul este gata să intre total în funcțiune. G. Piasecki, conducătorul grupului de specialiști sovietici care au participat la construcția portului Ahmedi ne-a declarat:

— În 1958 guvernul Yemenului a adresat Uniunii Sovietice rugămintea de a-i acorda ajutor pentru dezvoltarea industriei și transporturilor. Yemenului i-a fost astfel acordat un credit pe termen lung în condiții avantajoase, unul din principalele obiective ale acestui credit fiind construirea portului maritim de la Hodeida. Și curînd, cu sprijinul specialiștilor sovietici, populația Yemenului a început construcția portului care a fost numit „Ahmedi”, în cinstea regelui Yemenului, imamul Ahmed.

Lucrările de construcție s-au desfășurat într-un ritm rapid. Peste trei sute de specialiști sovietici cu înaltă calificare au luat parte la aceste lucrări. Mașinile și utilajele necesare au fost furnizate de uzinele din Moscova, Leningrad, Dnepropetrovsk și Novosibirsk.

Portul este un complex de construcție. El include nu numai un canal submarin, o dană pentru acostarea navelor, debarcadere ci și un număr de construcții auxiliare — depozite, ateliere etc. De asemenea a trebuit construit un bazin pentru produse petrolifere, o centrală electrică și rezolvată problema aprovizionării cu apă.

Portul a fost dat parțial în funcțiune anul trecut la 3 mai. De atunci el a găzduit 1.500 de nave, arborînd pavilioanele celor mai diferite țări. Pînă la intrarea totală în funcțiune au mai rămas cîteva zile. Portul Ahmedi va fi un simbol al prieteniei dintre popoarele Uniunii Sovietice și Yemenului.

Les Nouvelles DE MOSCOU

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. 10a Ghica, 5 telefon 13.03.10.

FALȘI PROFETI ȘI SITUAȚII REALE

Campania electorală desfășurată în vara și toamna anului trecut în Statele Unite ale Americii a prilejuit, printre altele, și creșterea unui ciudat gen de speculații statistico-economice. Cele două partide ce-și disputau postul de președinte — ca și mulți publiciști americani care marceau, cu aplauze sau șuierături, după preferință, punctele câștigate de luptătorii din arenă, se supralicitau în aprecierea ritmurilor „dezvoltării economice” socotite necesare și posibile.

Dar, mai întâi, de ce e nevoie de programe și declarații, de articole și argumente pentru a susține diferitele programe de „creștere economică”? Cine și ce li se opune, cine și de ce trebuie să fie convins? Este evident că nici un alegător și nici un cititor de reviste americane n-ar avea nimic de obiectat față de propunerile de a se ajunge la un ritm relativ important de dezvoltare a economiei țării sale dacă acesta ar avea temeiuri reale și dacă ar fi îndreptat spre ridicarea nivelului de trai al populației americane. Lucrurile se prezintă, însă, cu totul altfel.

După o expresie folosită de W. Lippman, economia americană a devenit o „economie lentă”. Faptul că, într-o perioadă de timp îndelungată, media creșterii anuale a acestei economii n-a depășit 2-2,5 la sută, dovedește, însă, că „economia lentă” nu este determinată de fenomene intimplătoare, de „lipsa de inteligență” sau „lipsa de hotărâre” de care vorbește Lippman. „Economia lentă” a fost în trecut și este cu atât mai mult acum rezultatul incontestabil al împrejurărilor politice și sociale în care se desfășoară viața economică americană, este consecința necesară a militarizării economiei americane și a dominației nestăvilite a marilor monopoluri.

Dacă cele 6,5 sau 4 procente de creștere a ritmurilor de dezvoltare a economiei americane preconizate de liderii politici și de unii publiciști americani apar, în lumina trecutului, iluzorii — în lumina celor ce se întâmplă în momentul de față în economia nord-americană ele apar de-a dreptul utopice. Pentru a patra oară de la sfârșitul războiului, economia americană cunoaște fenomene de criză care cuprind ramuri hotărâtoare ale vieții economice și pătruni largi ale celor ce muncesc. Nu numai industria oțelului sau a automobilelor, ci și agricultura și transporturile suferă de pe urma neutilizării unei mari părți a capacităților de producție și a brațelor de muncă de care dispun. Presa americană se întreabă cu îngrijorare dacă momentul culminant al „recesiunii” a și fost atins sau dacă se vor produce noi scăderi ale activității economice. Problema piețelor, internă și externă, a devenit pentru economia americană de o acuitate necunoscută pînă în ultimii ani. De o parte, posibilitățile oferite în primii ani de după război de reînnoirea capitalurilor fixe și de forțarea vânzărilor pe credit par epuizate, iar pe de altă parte greutatea specifică a exporturilor americane pe piața mondială capitalistă a scăzut de la 33 la sută în 1947 la 18-19 la sută în prezent. Aceste fapte explică de ce economia americană, după ce a trecut prin „recesiunea” din 1957-1958 a intrat la mijlocul anului 1960, fără a mai vedea realizându-se mitul „prosperității”, într-o nouă „recesiune”.

Planurile oficialităților americane care, după cum ne putem da lesne seama, au mai de grabă aspectul unor simple dorințe pioase strecurate în câteva suflute neliniștite, sînt justificate, de către autorii lor, prin necesitatea de a se da un răspuns chemării sovietice la întrecere sau, cum o numesc ei, „provocării” sovietice. Toată lumea știe, însă, că chemarea la întrecere lansată de Uniunea Sovietică este o chemare la o întrecere pașnică, la o întrecere în domeniul dezvoltării forțelor de producție, al ridicării nivelului de trai, al înfloririi științei și culturii. Chemarea la întrecere lansată de Uniunea Sovietică implică o deziene sinceră la principiul coexistenței pașnice între țări avînd regimuri politice și social-economice diferite.

Deși, spre deosebire de Nelson Rockefeller care socotește necesar un ritm de creștere de 6 la sută pe an, W. Lippman se mulțumește cu 4 la sută pe an, totuși scopurile urmărite de cel din urmă nu se deosebesc prin nimic de ale celui dintîi. Într-adevăr, W. Lippman afirmă că ritmul de creștere de 4 la sută cerut de el ar fi necesar și suficient pentru: a) a susține cursa înarmărilor; b) a finanța pe aliații Statelor Unite și pe „neutralii” care au nevoie de „ajutoare”; c) a acoperi cheltuielile interne în continuă creștere; d) a asigura „pe cît posibil” creșterea consumurilor. W. Lippman afirmă, mai departe, că, în cazul adoptării programului său, ar fi posibilă realizarea „variantei maximele” a raportului întocmit de „Fondul Rockefeller” care cerea o creștere a cheltuielilor militare anuale cu 3 miliarde dolari. Deși recunoaște influența nefastă a cheltuielilor neproductive pentru înarmare și pentru „ajutoarele” cu caracter militar acordate „aliaților”, care reprezintă pînă la 85 la sută din totalul cheltuielilor făcute de guvernul american pentru cumpărarea de mărfuri și servicii, W. Lippman invocă drept cel mai puternic argument în favoarea propunerilor sale, posibilitatea ce ar oferi-o acestea de a se realiza „variantei maximele” a instituției fraților Rockefeller. Prea abil pentru a nu-și da seama că lozincă negustorilor morții din S.U.A. „prosperitate prin înarmare” a dat faliment, W. Lippman sugerează adoptarea lozincii „înarmare grație prosperității”.

Publicistul american afirmă că realizarea programului său n-ar face inevitabilă o nouă agravare a pericolului inflației, propunînd chiar și măsuri pentru înlăturarea acestui pericol. Printre aceste măsuri figurează la loc de frunte cererea de a se combate „monopolul muncii”, intruchipat de sindicatul muncitorilor americani și de a se proceda la o hotărîre de reducere a tarifulor de salarizare.

Ceea ce caracterizează de toți propovăduitorii accelerării ritmurilor de dezvoltare a economiei americane este apoi faptul că ei vorbesc pe larg despre necesitatea unei asemenea accelerări, ocupîndu-se, însă, doar în treacăt de mijloacele de înlăturare. W. Lippman nu se deosebește, în această privință, de predecesorii săi. El pomenește de unele măsuri în domeniul politicii fiscale și al politicii de credit care ar tinde să stimuleze investițiile și să înlăture consumul personal. Este vorba, în fond, de scăderea impozitelor directe care lovesc beneficiile capitaliștilor și de creșterea impozitelor indirecte care lovesc în nivelul de trai al maselor muncitoare, de încurajarea creditelor acordate întreprinzătorilor și de micșorarea creditelor acordate consumatorilor. Este evident că cel mai sigur efect al unor astfel de măsuri va fi adîncirea prăpastiei care desparte capacitatea de producție a economiei americane de capacitatea de consum a maselor muncitoare. Nu de pe urma lor s-ar putea învia „economia lentă” a Statelor Unite!

Cît privește chemarea la întrecere pașnică lansată de Uniunea Sovietică, rezultatul acesteia nu va fi influențat de alegerea între cifrele magice de 6 la sută, 5 la sută sau 4 la sută oferite ca hrană imaginației cetățenilor americani. Uniunea Sovietică s-a dezvoltat într-un ritm care a provocat uimirea și admirația întregii lumi și în timpul cînd în S.U.A. era la modă lozincă „prosperitate prin înarmare”. În ciuda profețiilor economiștilor americani, ritmul ei de dezvoltare nu scade ci se menține la un nivel înalt și acum cînd lozincă a devenit „înarmare grație prosperității”. Industria sovietică crește an de an cu 10-11 la sută. Toate calculele arată că în 1965, volumul producției globale a industriei sovietice va ajunge din urmă producția industrială globală americană, iar peste alți cîțiva ani va ajunge din urmă și producția pe cap de locuitor a Statelor Unite.

4 la sută nu va învinge 10 la sută, cu atât mai mult cu cît ritmul de 4 la sută cerut de Lippman servește țeluri străine de interesele păcii, în timp ce ritmul mediu de 10 la sută cu care se dezvoltă anual industria sovietică servește exclusiv propășirii pașnice a Țării Sovietelor.

L. Alexandru

Turbine pentru termocentrala de la Cerepet.

U. R. S. S. 1961

Kazahstanul — un exemplu

Consfătuirile fruntașilor din agricultură, care s-au succedat în cursul săptămînilor trecute în principalele zone agricole ale Uniunii Sovietice, au luat sfîrșit. Ele au prilejuit un remarcabil schimb de experiență realizat pe o scară nemaiîntîlnită încă (e de ajuns să amintim că la aceste consfătuiri au participat peste 25.000 de fruntași în agricultură și zootehnie) și vor marca fără îndoială un moment în evoluția satului sovietic.

Ultima în ordine cronologică a fost consfătuirea ținută la Alma-Ata, capitala Kazahstanului și merită să stăruim mai mult asupra-i pentru amplele și variatele semnificații pe care le-au relevat dezbaterile ei.

Dar mai întîi cîteva cifre despre ceea ce înseamnă Kazahstanul astăzi. În perioada postbelică economia kazahă a căpătat o configurație absolut nouă; în stepe altădată pustii a fost organizată producția de fontă, oțel, laminate, exploatarea minereurilor de fier, producția de energie electrică, de îngrășăminte minerale și mașini agricole.

În comparație cu 1940, producția globală a industriei kazahă este acum de peste șapte ori mai mare. Ritmul de dezvoltare al economiei republicane întrece chiar previziunile cele mai optimiste. În ultimii doi ani, de pildă, producția industrială a sporit cu 28 la sută și nu cu 22 la sută cît prevăzuse septemlul. Investițiile făcute în economia kazahă, numai în ultimii șapte ani, întrec de trei ori investițiile făcute în întreaga perioadă postbelică.

Acest impetuos elan al industriei nu este, însă, izolat ci își are corespondențe pe toate planurile. Între 1954 și 1961, populația republicii a sporit cu 3 milioane de locuitori și — numărînd astăzi 10.400.000 — ocupă locul al treilea printre republicile sovietice după importanța populației. Pînă la Revoluția din Octombrie populația actuală a republicii era aproape în întregime analfabetă. Astăzi, la fiecare 1.000 de locuitori, 251 au studii superioare și medii, există o Academie de Științe, o universitate, un mare număr de institute de cercetări. Și pentru a întregi tabloul să adăugăm că în Kazahstan lucrează astăzi circa 180.000 de ingineri, tehnicieni și agronomi.

Omul kazah, a cărui condiție umană și socială de pînă la Revoluție pare astăzi de domeniul irealului pentru generațiile tinere, înțelege să se bucure de toate cuceririle confortului modern. Nu poate fi desigur lipsit de interes dacă subliniem că numai în anii din urmă în orașele și așezările muncitorești ale Kazahstanului au fost construite 750.000 de apartamente, iar în localitățile rurale au fost înălțate 218.000 de case.

Consfătuirea de la Alma-Ata a acordat o deosebită atenție marilor posibilități pe care la are Kazahstanul — unde în ultimii ani au fost desțelenite multe milioane de ha de pămînt — de a da acum un nou impuls producției de lînă, carne, lapte, precum și cultivării bumbacului și orezului.

În curînd, satele kazahă se vor preschimba în așezări moderne, bine amenajate. Muncitorii de pe aceste pămînturi se pregătesc să pășească într-o nouă etapă a activității lor: aceea a unei creșteri rapide a randamentului agriculturii și a unei sensibile sporiri a produselor animale. Iar statul sovietic a hotărît să aloce, cu titlu suplimentar, zeci de milioane de ruble pentru ca în regiunile cu pămînturi desțelenite să se ridice fără întîrziere noi locuințe, creșe, cluburi, cantine, spitale. Căci, așa cum a declarat tovarășul Hrușciiov: „Oamenii care desțelenesc pămînturile, care construiesc giganți industriali în regiuni nepopulate din răsăritul țării, aduc o mare contribuție la întărirea patriei, la rezolvarea principalei sarcini economice — ajungerea din urmă și depășirea celei mai dezvoltate țări capitaliste, Statele Unite ale Americii”.

În același timp este evidentă valoarea internațională a exemplului oferit de Kazahstan. Opinia publică din țările recent eliberate din servitutea colonială sau care încă mai luptă pentru a-și câștiga dreptul la o viață liberă, urmărește cu un interes lesne de înțeles asemenea înfăptuiri. Și-și dă desigur seama că numai socialismul a putut deschide popoarelor din Asia centrală sovietică drumul către un rapid progres în toate compartimentele de activitate umană.

Dumitru Hincu

Dezvoltarea arhitecturii sălilor de spectacol este în momentul de față o preocupare care reține atenția arhitecților sovietici. Se impune tot mai mult necesitatea elaborării unor noi tipuri de teatre și cinematografe care să permită prezentarea unor spectacole a căror concepție regizorală și scenografică să fie cât mai actuală, cât mai legată de marile transformări sociale ale zilelor noastre, să utilizeze cât mai deplin noile mijloace pe care tehnica modernă le pune la dispoziție.

Atât teatrul cât și cinematografia modernă urmăresc realizarea unor condiții complexe de prezentare și de vizionare care să dea spectatorului, într-o măsură cât mai deplină, senzația „prezenței în acțiune” și în același timp să permită modificarea permanentă a modului de reprezentare potrivit cu cerințele spectacolului respectiv sau chiar a anumitor episoade. Lărgirea cadrului sau îngustarea lui, adâncirea spa-

mare în a da regizorului maximum de posibilități tehnice și spațiale pentru obținerea acestor deziderate. Unul din mijloacele utilizate și pînă acum în teatrul de copii este aducerea acțiunii în mijlocul sălii, crearea unei suprafețe de joc suplimentar, sub forma unei arene, legată intim de scena propriu zisă. Această legătură trebuie să fie în așa fel realizată încît să nu distrugă senzația de unitate și continuitate în timp și spațiu a acțiunii. Aproximarea spațiului scenic de public are ca principal scop crearea unei reacții colective cât mai puternice în rîndul publicului de copii, antrenarea lor în dezvoltarea acțiunii.

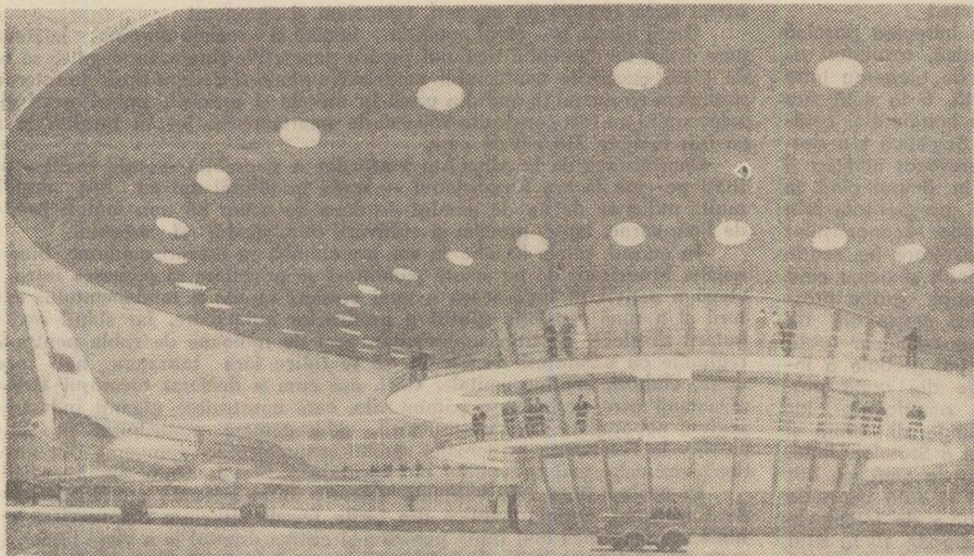
Una din concluziile generale la care s-a ajuns, nu numai referitor la teatrul de copii ci la orice teatru, este eliminarea balcoanelor și lojilor și crearea de amfiteatre continue pe planuri circulare sau eliptice. În același timp se concretizează tot mai mult ideea că în clădirile moderne de spectacol transformările de spațiu și de ambianță trebuie să se producă nu numai asupra scenei (prin utilizarea de platforme mobile, rotative, escamotabile etc.), ci și asupra sălii de spectacol însăși. Unele din proiectele amintite permit astfel prin diferite sisteme constructive transformarea fundului scenei în amfiteatru pentru spectatori, în așa fel încît scena sau platforma dintre scenă și parter — fosa de orchestră — devine o arenă inconjurată din toate părțile de public.

De mare interes apare în acest sens proiectul experimental al teatrului „V. Maiakovski” din Moscova unde orchestra și o parte a amfiteatrului sînt amplasate pe un mare disc mobil care printr-o rotire de 180° se poate întoarce cu fața spre partea fixă a amfiteatrului, aducînd astfel acțiunea scenică în centrul sălii de spectacol. „Flexibilitatea” sălii este realizată în acest proiect și în ce privește poziția întregii săli în raport cu scena. Prin rotirea cu 270° a întregului amfiteatru, sala se deschide larg asupra naturii inconjurătoare, făcînd din aceasta unul din elementele de bază ale scenografiei.

Foarte semnificative pentru acest aspect al problemei apar și preocupările legate de dezvoltarea modernă a artei cinematografice. Analizînd cele mai recente sisteme de proiecție (în lume sînt folosite azi nu mai puțin de 25 de sisteme de proiecție), specialiștii și arhitecții sovietici consideră foarte urgentă sarcina creării unor săli de cinematograf care să dea posibilitatea proiectării imaginilor pe ecrane sferice, cu un cîmp vizual de cca 130 la sută pe verticală și 180 la sută pe orizontală. Problema disponerii locurilor pentru spectatori în așa fel încît aceștia, instalați în fotolii comode, să urmărească desfășurarea acțiunii pe ecrane, deschide pentru arhitecți și constructori un cîmp vast de studii și va duce desigur la apariția unui tip de clădiri de cinematograf cu totul originale. Ceea ce caracterizează însă și mai bine sistemul de studiu și de gîndire al arhitecților sovietici este faptul că pornind de la aceste cercetări și previziuni de viitor, ei caută de pe acum să determine principalele condiții și să creeze — chiar și în actualele tipuri de clădiri — rezervele de spațiu și constructive care să permită, cu minimum de cheltuieli, adaptarea noilor sisteme în curs de experimentare.

Indrăzneala de concepție, minuțiozitatea și complexitatea investigației științifice și soluționarea tehnică de mare anvergură, iată care sînt trăsăturile noii arhitecturi sovietice, exprimate în studiile recente asupra viitoarelor clădiri de spectacol. Cercetarea metodelor și proiectelor arhitecților sovietici constituie pentru specialiștii o sursă inepuizabilă de îmbogățire a cunoștințelor și de idel, iar pentru marele public o dovadă în plus a caracterului înaintat, progresist, al arhitecturii sovietice.

Arh. Mihail Caffé

Macheta noii aerogări care se construiește la Șeremetievo, lângă Moscova.

SPRE SOCIETATEA FĂRĂ IMPOZITE

De la apariția statului și pînă la statul socialist, nu este capitol din istoria omenirii, care să nu fi înregistrat ecoul suferințelor pe care fiscalitatea le-a adus celor mulți. Literatura universală, începînd de la Homer, a păstrat și ea amintirea acestor suferințe. Autorul Iliadei îi sfătuia pe guvernânții vremii să se modereze lăcomia fiscală, căci „adevărații păstori ai popoarelor sînt acei care tund oile fără să ia și pielea de pe ele”. Dar guvernânții din vremea lui, ca și semenii lor din toate timpurile nu i-au urmat sfatul, fie că erau cinici ca Vespasian, care percepea impozitele pînă și de la acei care foloseau micile edicule ce îi poartă numele, sub cuvînt că banii nu au miros, fie că erau ipocriți ca Napoleon al III-lea, care spunea că „impozitele acționează ca și razele soarelui, înghițînd vaporii și restituindu-i apoi sub forma unei cantități egale de umiditate aducătoare de viață”.

Putrefacția capitalismului se manifestă printr-o intensificare a tuturor racilelor sale, care altă dată, în perioada sa de ascensiune, își găseau o anumită atenuare și compensare în rolul progresist pe care îl îndeplinea în dezvoltarea forțelor de producție îndelung încătușate de imobilismul social al instituțiilor medievale. Fenomenele de putrezire a capitalismului se manifestă cu cea mai mare putere, așa cum a arătat, recent, Declarația confăturii partidelor comuniste și muncitorești de la Moscova, în principala țară a imperialismului contemporan — Statele Unite ale Americii. De aceea se poate spune că și fiscalismul imperialist și-a găsit țara de elecțiune în fosta colonie engleză, în care acum aproape două secole impozitele excesive impuse de guvernul de la Londra au fost scinta care a făcut să explodeze nemulțumirile poporului dornic să lichideze greul și umilitorul jug colonial.

Dimensiunile și complexitatea taxelor și impozitelor pe care le au de suportat astăzi masele americane sînt incomparabil mai mari decît acelea de acum două secole. Impozitele reprezintă astăzi peste 70 la sută din veniturile bugetului S.U.A., sporul lor în ultimii 20 de ani fiind de opt ori. Impozitele directe și indirecte absorb 30 la sută din venitul mediu al unei familii americane. Un muncitor american trebuie să lucreze aproape patru luni pe an pentru a plăti impozitele pe care le datorează. Încasarea lor îmbracă forme atît de variate și complexe, încît după calculele Asociației americane pentru cercetarea problemelor muncii, pentru un costum bărbătesc se încasează 118 impozite diferite, iar pentru materialele unei case peste 470 impozite.

La fel de clovente ca și cifrele privitoare la dimensiunile și sfera de aplicare a impozitelor sînt și cele referitoare la repartizarea sarcinilor fiscale. În timp ce impozitele au sporit de la 82 miliarde dolari în 1952 la aproape 100 de miliarde dolari în 1958, impozitele asupra profiturilor corporațiilor au fost reduse în aceeași perioadă de la 22 miliarde dolari la 18 miliarde dolari. Dealtfel și fără această reducere suma impozitelor plătite de corporații este neînsemnată în raport cu impozitele plătite de populație, și mai ales cu cele plătite de salariați.

Un alt aspect al inechității repartității sarcinilor fiscale se vedește din felul cum sînt folosite aceste impozite, în favoarea cui se întorc aceste impozite. Din impozitele încasate de stat peste 85 la sută se cheltuiește pentru armată, pentru înarmare, ceea ce înseamnă o adevărată mană pentru marile monopoliuri americane. Sub forma de comenzi pentru scopuri militare, impozitele se întorc astfel în buzunarele monopolistilor sporite de cîteva ori. De fărîmăturile care sînt destinate pentru învățămînt și ocrotirea sănătății nu pot beneficia masele de oameni ai muncii fiindcă învățămîntul și îngrijirea sănătății nu sînt gratuite, ba chiar sînt din ce în ce mai costisitoare. În mesajul din 9 februarie 1961 cu privire la situația ocrotirii sănătății în S.U.A., președintele Kennedy a fost nevoit să releve lipsurile grave din acest domeniu. El a trebuit să recunoască că noile medicamente și metode terapeutice „sînt de prea multe ori inaccesibile celor care au cel mai mult nevoie de ele”, că „numeroși copii mor în primele luni de viață”, că lipsesc 500.000 de locuri în spitale, că, de pildă, cheltuielile făcute de 50 la sută din bătrînii care urmează tratamente în spitale se ridică la peste 700 dolari pe an, adică la peste o treime din venitul mediu, ceea ce îi determină să renunțe la ele. Despre școli, președintele Kennedy a trebuit să recunoască o situație tot atît de gravă în mesajul din 30 ianuarie 1961, cînd a relevat, între altele, că „o treime din absolvenții noștri cei mai buni ai școlilor medii nu pot să continue să învețe mai departe din cauza dificultăților bănești...”

În fața acestor realități atît de sumbre, cu greu ar mai putea reitiera un apologet al stărilor de lucruri din S.U.A., ipocrita figură de stil a lui Napoleon al III-lea cu privire la rula lui binefăcător al impozitelor. Astăzi există un element de comparație care pe atunci lipsea. Astăzi există țări — țările sistemului mondial socialist — unde impozitele percepute de la populație reprezintă mai puțin de 10 la sută din veniturile statului și unde învățămîntul, ocrotirea sănătății sînt larg și gratuit asigurate tuturor cetățenilor.

În U.R.S.S., pe baza creșterii neconținute a veniturilor provenite din economia socialistă au fost adoptate măsurile în vederea lichidării treptate a impozitelor asupra salariilor. În urma aplicării lor, la 1 octombrie 1960 au fost desființate impozitele asupra salariilor pînă la 600 ruble și o serie de alte impozite, ceea ce a avut drept rezultat că veniturile beneficiarilor acestor măsuri au crescut cu 3,6 miliarde ruble anual. Cu începerea de la 1 octombrie 1961, în urma desființării impozitelor asupra salariilor pînă la 700 ruble și a reducerii impozitelor la alte categorii de salarii, veniturile beneficiarilor noilor măsuri vor spori cu 4,5 miliarde ruble anual. Prin aplicarea în anii următori a unor măsuri similare la celelalte categorii de salarii se va ajunge la desființarea completă a impozitelor pe salarii la 1 octombrie 1965, ceea ce va spori veniturile populației cu circa 74 miliarde ruble anual. Concomitent vor spori absolut și relativ cheltuielile statului sovietic pentru acțiunile social-culturale de care beneficiază întreaga populație.

Eliberarea totală de impozite, vis străvechi al omenirii, își va găsi întruchiparea în toate țările socialismului. Statele capitaliste, care nu pot exista fără impozite, nu numai că nu ar putea renunța la ele, dar continuă să le sporească pentru a asigura sub o formă sau alta profiturile monopolistilor. În întrecerea dintre cele două sisteme, coexistența unei societăți fără impozite și a unei societăți în care fiscalitatea este de neînălțurat se va înscrie ca o nouă și puternică mărturie a superiorității socialismului.

Const. Andrei

La începutul lui ianuarie, „Komsomo'skaia pravda” a publicat un chestionar sub titlul „Ce credeți despre generația dv.?”, alcătuit din douăsprezece întrebări. Interesul trezit de această inițiativă a fost atât de mare, încât ulterior, pentru a completa imaginea despre tinerii reprezentanți ai poporului care construiește comunismul, ziarul a făcut apel și la cei vîrstnici, adresîndu-le un număr separat de întrebări.

Portretul unei generații

Și scrisorile au pornit în torent nesfîrșit spre redacția moscovită, și în toate este prezentă conștiința că fiecare dintre ele reprezintă o contribuție la definirea trăsăturilor caracteristice ale tinerei generații, că fiecare se va amesteca în minunatul aliaj din care se modelează portretul moral al acesteia.

Evident, ziarul n-a putut publica decît o parte din răspunsurile primite, dar așa cum cerul infinit se oglindește într-o picătură de apă, în aceste puține răspunsuri se oglindește chipul frumos și proaspăt al fetelor și băieților sovietici însetați de cunoașterea nemijlocită a vieții, cucerii de patosul fără egal al construcției comunismului.

Mii de tineri au vorbit despre ei

Credeți că vă veți atinge țelul? 12. Pe ce se întemeiază convingerea dv.?

Iar cei vîrstnici, pe lingă primele cinci întrebări, care sînt comune, au mai avut de răspuns la următoarele: 6. Ce problemă de educație a tinerei generații vi se pare mai importantă în momentul de față? 7. Ce căi de rezolvare a ei ați putea indica? 8. Ce ați dori, bazîndu-vă pe experiența dv. personală, să urați tineretului?

Răspunsurile trimise schițează tot atîtea portrete individuale și un mare, un emoționant portret colectiv, în linii precise, puternice, ca dăltuite în piatră și în același timp calde, inundate de o lumină generoasă. Este portretul colectiv al celui mai uman, celui mai pur, celui mai entuziasmat tineri al zilelor noastre.

...Este lesne de presupus care a fost răspunsul la prima întrebare. Cu mici excepții, cu mici rezerve — un „da” rostit cu adîncă convingere. Un „da” bazat pe fapte mai mari și mai mici, dar în totalitatea lor răscolitoare, de o mare încărcătură vitală, un „da” bazat pe surprinderea unor secvențe de viață dintr-o lume care este apropiată celor ce scriu, printr-un contact cotidian, un „da” bazat pe eroismul cu care cei patru ostași au înfruntat timp de 40 de zile stihiiile oceanului, pe milioanele de hectare de pămînt deșeluit, pe sutele de uriașe șantiere ale tineretului, pe atenția încordată din amfiteatrele studentesti, pe discuțiile pasionate din adunările comsomoliste, pe salvarea, cu prețul vieții, a unui tovarăș, pe munca mică dar atît de utilă a membrilor drujinelor care colindă ceasuri în șir străzile spre a veghea asupra ordinii, pe miile de medalii

cucerite de sportivii sovietici în diferite competiții internaționale — într-un cuvînt — pe ceea ce face — în toate punctele geografice mari sau mici ale immensei patrii și dincolo de hotarele ei — tineretul sovietic, îndrăgostit și interesat de tot ce-i nou, curat, luminos, tineretul care se pregătește să intre în comunism.

Ce este propriu acestui tineret sau, cum precizează chestionarul, ce trăsături sînt mai accentuate? O nestrămutată convingere în dreptatea și triumful deplin al cauzei noastre comuniste — răspunde mareașul Uniunii Sovietice Rodion Malinovski; o inimă fierbinte, tărie morală, dragoste de muncă, sete de cunoaștere — răspunde artista poporului Vera Pașennaia; interes pentru tot ce-i nou, hărnicie, perseverență, simț de dreptate și umanism — răspunde academicianul Viktor Ambarțumian; eroism în muncă, spirit colectiv — răspunde celebra sportivă Nina Dumbadze; patriotism, abnegație, sete de învățatură și în general de cultură — răspunde artistul Arkadi Raikin; perseverență în atingerea țelului propus, credință în viitor, dragoste fierbinte de patrie,

spiritul tovarășesc — răspunde poetul Mihail Isakovski.

Ce răspund tinerii la această întrebare? E foarte greu chiar și de enumerat. Fiindcă fiecare răspuns adaugă o nouă fațetă la acest minunat diamant care este profilul moral al tinerei generații sovietice.

Întrebările 4 și 5 au căpătat și ele răspuns. Da, mai sînt încă tineri; cu o comportare nedemnă, care-si fac un titlu de onoare din cinism, lene, indiferență față de viață, din anumite manifestări huliganice, dar esențial e că ei nu constituie decît o părțică infimă din masa tineretului, că nu sînt reprezentativi pentru generația de azi a constructorilor comunismului, căreia nu-i pot umbri chipul pur și frumos.

Participanții tineri la anchetă vorbesc cu indignare, cu o inflăcărare proprie vîrstei despre această categorie de oameni; cei vîrstnici — pe un ton mai sobru, reținut. Dar toate răspunsurile sînt o sentință morală fără de apel împotriva acestui soi de oameni și a comportării lor, incompatibilă cu normele etice ale societății sovietice.

Întrebările rezervate vîrstnicilor abordează o problemă de mare însemnătate — și anume aceea a sarcinilor imediate, de primă importanță, în educația tinerei generații. Răspunsurile sînt diferite, în funcție de ocupația autorilor, de preocupările și interesele lor, dar toate sînt legate printr-o mare idee comună: că omului din generația tină trebuie să-i fie creat un climat favorabil pentru dezvoltarea unui bogat univers spiritual.

La ce visează tinăra generație sovietică?

Încercînd să răspundă la întrebarea din chestionar privitoare la țelurile ei în viață, economista Svetlana Orlova scrie, cu o emoție pe care nu încearcă să și-o ascundă, că dorința ei cea mai arzătoare este să plece în Lună și să iubească. Un vis modern, și unul vechi de cînd lumea... Svetlana Orlova, nu spune prea multe despre dînsa, dar nici nu e nevoie să spună mai mult. Pentru conturarea portretului ei moral e de ajuns și atît. Svetlana, fața care vrea să plece în Lună nu ca divertisment turistic, ci pentru a deschide drum științei, dar care în același timp visează să aibă marea revelație a iubirii adevărate, reprezintă cu cîntă tinăra generație sovietică.

Dulgherul Nikolai Kalinicev visează să-și desăvîrșească studiile fără a părăsi producția, pentru a putea slui astfel și mai bine poporul. Nikolai își iubește meseria pentru că știe că ea este necesară oamenilor. I se umple inima de mîndrie cînd trece pe lingă casele pe care le-a construit și cînd vede în pervazul ferestrelor fixate cu mina lui glastre cu flori, cînd aude în pragul ușilor migălite cu mina lui ris zgolbiu de copil. Da, Nikola; își iubește meseria... Și totuși visurile lui de viitor sînt altele: îl atrag științele umaniste.

S. Rilova, care abia a pășit în viață, vrea să devină învățătoare pentru a-i învăța pe copii și a învăța de la copii. Dar pentru asta știe că trebuie să devină înainte de toate om, în înțelesul adevărat, gorkian al cuvîntului.

Nikolai Tariov este milițian. Dirijează circulația pe o mare arteră moscovită. Este prețuit și respectat pentru munca lui conștiințioasă. Dar Nikolai are alte visuri: iubește natura, vrea să devină pictor. Visează ca nici un om să nu treacă nepăsător pe lingă o creangă înflorită de cires.

Cîteva schițe pentru marea portret colectiv al tinerei generații sovietice... Ele vădesc cu prisosință capacitatea tinerei reprezentanți ai poporului sovietic de a trăi demn și luminos, dorința lor de a apropia cît mai repede zările limpezi ale comunismului.

Iulia Scutaru

Actualitatea lui Pavlov

de acad. prof. dr. Gr. Benetato

Zilele acestea s-au împlinit 25 de ani de la moartea marelui savant sovietic I. P. Pavlov, care prin opera sa genială se situează, alături de William Harvey și Claude Bernard, printre creatorii fiziologiei moderne.

Utilizînd metoda de cercetare originală a reflexelor condiționate, I. P. Pavlov a elaborat o schemă de funcționare a creierului și relevînd în același timp mecanismele prin care scoarța cerebrală cu formațiunile subcorticale realizează integrarea somatico-viscerală și corticală, ne-a dat posibilitatea pentru prima dată să privim organismul ca un sistem funcțional unitar în legătură indisolubilă cu mediul înconjurător.

Orientarea nervistă sintetică imprimată fiziologiei de opera lui I. P. Pavlov se face simțită astăzi în cercetarea fiziologică și medicală din lumea întreagă. Datele adunate în ultimii 15-20 ani prin metodele și tehnicile de cercetare perfecționate de fiziologii din diferite țări — aducînd precizări în ce privește căile aferente și eferente și etapele intermediare prin care se stabilesc interrelațiile dintre diferite formațiuni nervo-centrale în procesele de coordonare și de adaptare a funcțiilor — au confirmat pe deplin justetea învățăturii lui I. P. Pavlov și au subliniat perspectivele pe care le aduce această învățatură în domeniul fiziologiei și al tuturor științelor medicale, în general. La ultimul Congres Internațional de Fiziologie care a avut loc la Buenos-Aires, toți raportorii care au tratat problema activității nervoase superioare s-au referit deseori la lucrările fiziologilor ruși Secenov și Vvedenski și mai ales la opera lui Pavlov, aducînd un adevărat omagiu lui Pavlov și fiziologiei sovietice.

De altfel, chiar în timpul vieții sale, I. P. Pavlov, la propunerea prof. G. Barger din Edinburgh, a fost proclamat de plenumul Congresului Internațional de Fiziologie din 1935 ca principeș fiziologorum mundi — adică cel mai mare fiziolog din lume.

Au trecut 25 de ani de la moartea lui I. P. Pavlov dar putem spune categoric că orientarea nervistă și funcțională trasată de marele savant domină medicina de astăzi. Din concluziile tuturor congreselor mari de medicină și ocrotire a sănătății în general, ținute în ultimii ani, se desprinde net sarcina de a promova o orientare sintetică nervistă în fiziologie și o orientare funcțională în practica medicală și ocrotirea sănătății în general.

La Conferința națională de Fiziologie care a avut loc la noi în țară acum cîteva luni a fost relevat odată cu rolul pe care orientarea pavlovistă l-a avut în dezvoltarea medicinei noastre și felul în care această concepție a influențat cercetarea și practica medicală din țara noastră.

În legătură cu concepția cortico-viscerală a bolilor, care își face drum tot mai mult în medicina clinică în urma orientării funcționale și nerviste a patologiei clinice, trebuie să remarcăm că din cercetările elevilor și urmașilor lui Pavlov se desprinde net concluzia că scoarța nu exercită o acțiune de reglare directă asupra funcțiilor vegetative care de fapt, sînt reglate de mecanismele elementare cu sediul în formațiunile subcorticale, ci adaptează funcțiile viscerale deja reglate la acțiunile de comportare individuală și la condițiile actuale de existență, înclusiv la cele create de boală.

În societatea socialistă de mîine, fiziologiei și biochimiei le vor reveni sarcini fundamentale în rezolvarea problemelor de bază pentru orientarea realist-științifică a practicii medicale și a ocrotirii sănătății în general.

În același timp însă, trebuie să recunoaștem că față de progresele tehnice realizate în ultimul timp, ca mecanizarea și automatizarea muncii și dezvoltarea mijloacelor rapide de transport și de comunicații, fiziologia omului a rămas în urmă.

Nu întîmplător documentele celui de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român au acordat o atenție deosebită și cercetărilor în domeniul fiziologiei și medicinei și au apreciat că trebuie să se ia măsuri pentru dezvoltarea acestor cercetări în viitor. În lumina celor de mai sus reiese că și nouă, cercetătorilor și practicienilor în domeniul medicinei, ne revin sarcini importante în construirea vieții noi, îmbelșugate și fericite.

Pentru aceasta trebuie să încadrăm munca noastră în Directivele celui de-al III-lea Congres al P.M.R. care au deschis noi și luminoase perspective pentru înfăptuirea năzuințelor poporului spre progres, bunăstare și înflorirea continuă a Patriei noastre.

Ziua de mii

a științei

Cititorii își amintesc desigur de articolele acad. Nikolai Semionov reproduse în nr. 30 din 1960 al revistei noastre și în nr. 2 din Mica din articole, acad. Semionov a ridicat o sumă de probleme extrem de interesante științei în epoca noastră. Ele au suscit mulțumesc mult interes nu numai în rândul publicului sovietic, ci și în străinătate.

Reproducem în acest număr articolele lui H. Dessens, directorul Observatorului Franța, Nikolai Emanuel, laureat al Premiului Lenin, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S. și Donald Friedlander din S.U.A. în care autorii își expun problemele abordate de cunoscutul savant sovietic.

Soarta descoperirilor se află în

de NIKOLAI EMANUEL

laureat al Premiului Lenin,
membru corespondent
al Academiei de Științe a U.R.S.S.

pentru care academicianul Semionov s-a simțit îndemnat să declare: atunci când vom fi înțeles mecanismul acestor procese vom putea realiza o adevărată revoluție în industria chimică. A sosit momentul să aplicăm cu hotărâre metodele și concepțiile fizicii și chimiei nu numai în studiul proceselor biologice cele mai complexe, ci și în controlul acestor procese. Succesele dobândite de genetica chimică dovedesc fără putință de îndoială importanța practică a acestei aplicări. Al doilea exemplu citat de Semionov se referă la succesele dobândite de chimioterapie în tratamentul diverselor boli.

Problema cancerului

Lupta împotriva cancerului are o importanță capitală. Omenirea inconjoară cu un profund respect pe medicii care izbutesc astăzi să salveze bolnavii atinși de unele forme de cancer. Chimistii au contribuit la aceste succese realizând sinteza unui mare număr de preparate împotriva tumorilor maligne, iar fizicienii și-au adus și ei aportul inițiind tratamentul prin radioterapie. Oamenii de știință din specialitățile sus-menționate lucrează acum împreună în numeroase institute de biologie și, îndeosebi, de oncologie.

E regretabil că știința are atât de puține posibilități raționale pentru a crea noi mijloace de luptă împotriva cancerului.

Munca aceasta ar trebui îndeplinită în comun de savanții de diferite specialități, căci ar fi zadarnic să așteptăm ca fizicienii și chimiștii să studieze medicina și invers.

Dacă m-am gândit la toate acestea este pentru că în ultimii doi sau trei ani am început să lucrez la pro-

Succesele științei moderne sînt așa de mari, încît nu-i greu să înțelegi de ce se interesează omenirea de problemele strategice și tactice ale acestei mari ofensive științifice.

În ce direcții sînt îndreptate principalele lovituri? Ce scopuri urmăresc ele? Cum a fost organizată ofensiva? Cum lucrează savanții, ce stil îmbracă activitatea științifică modernă? În fine, și asta-i problema principală, cum trebuie procedat pentru ca marile descoperiri și realizări științifice să folosească omenirii, și nu să contribuie la sporirea primejdiei unui nou război? Astăzi, marii savanți ai lumii vorbesc deseori în coloanele ziarelor despre aceste probleme care preocupă întreaga omenire, și acesta este un lucru bun.

Cum să nu fii de acord cu academicianul Semionov cînd vorbește, de pildă, despre importanța energiei, a materialelor, a alimentației, despre importanța succesei chimiei pentru societate?

Realizările medicinei și agriculturii trec prin biologie

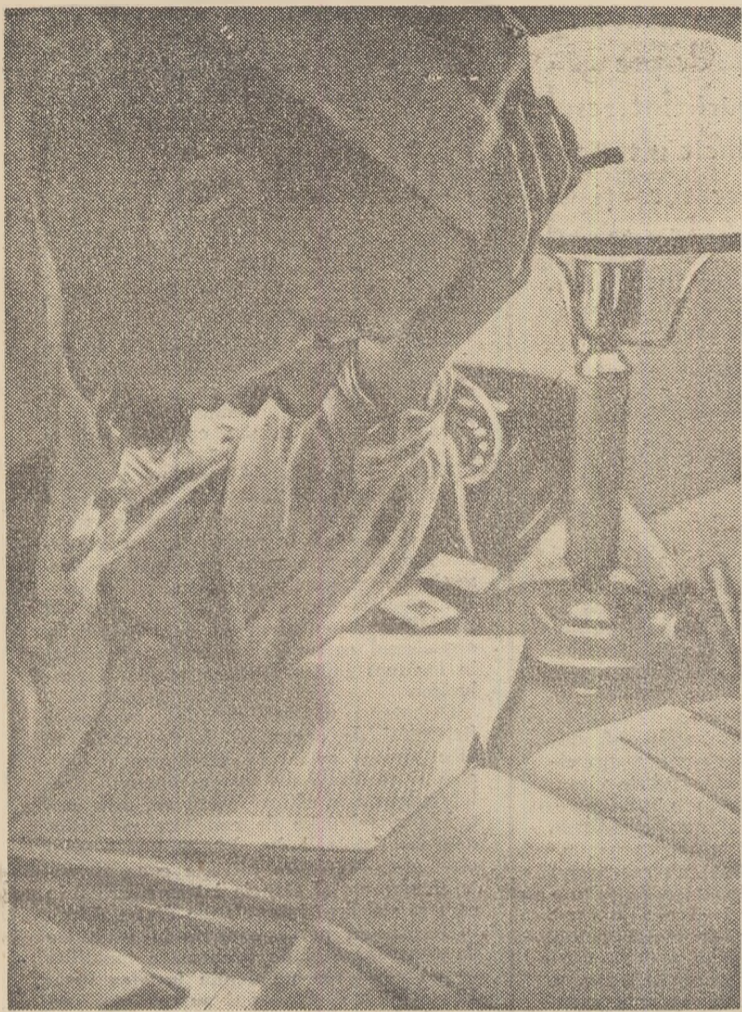
Chimist fiind, am să mă refer la chimie. Dar există o ramură a științei care reține în clipa de față atenția savanților din aproape toate specialitățile, și anume, biologia. La rîndul meu și eu mă înclin cu respect în fața vastelor perspective ce-i stau în față și, împreună cu mulți alți savanți, matematicieni, fizicieni și chimiști nu m-aș da în lături să lucrez în acest domeniu. Succesele medicinei și agriculturii trec prin biologie. Or, poate exista acțiune mai nobilă decît aceea de a apăra sănătatea omului și de a-l feri de foamete?

Academicianul N. Semionov a descoperit reacțiile în lanț ale chimiei, și asta cu 15 ani mai înainte ca fizica să fi reușit să facă acest lucru.

O seamă de personalități științifice, cu prestigiu, au manifestat atunci scepticism față de această descoperire. A fost nevoie de o muncă intensă, plină de abnegație pentru a apăra și demonstra un lucru cît se poate de simplu, și anume că un centru activ (o particulă moleculară, sau ceea ce numim noi un radical liber) poate da naștere la trei noi centri activi.

Amintind problemele care stau în fața biologiei, academicianul Semionov a citat două exemple importante. Cel dintîi se referă la succesele dobândite în genetica chimică (adică în studiul însușirilor moștenite de vegetale și animale sub influența substanțelor chimice) și la victoriile obținute în studiul mecanismului eredității, al metabolismului, al activității fermenților etc., pe baza analizei fizico-chimice a proprietăților principalilor componenți ai celulelor, albuminelor și acizilor nucleici.

Procesele fizico-chimice din celulele vii și din organismele vii luate în ansamblu, sînt probabil cele mai complicate sisteme chimice cu care are de-a face omul. Cu toate acestea, în organismele vii, aceste procese nu numai că sînt perfect organizate, dar și excelent dirijate, încît chimistul experimentator și inginerul mai au încă mult de învățat de la natură. Acesta e și motivul

H. DESSENS:
directorul Observatorului
Puy de Dome, Franța

Perspectivile utilizării energiei solare

Intenționez să atrag atenția, mai ales academicianului N. Semionov, asupra unui punct din articolul său.

Mă refer la partea în care este vorba despre perspectivele utilizării energiei solare. Din cauza dispersiei în timp și spațiu a energiei solare, utilizarea ei controlată de către om s-a mărginit pînă acum la agricultură: culturile sînt repartizate pe mari suprafețe și se bucură de razele soarelui de-a lungul unor perioade lungi.

Un mare proces alimentat de soare și care, pînă acum, a scăpat intervenției omului este procesul meteorologic: evaporarea oceanelor și a apelor continentale și starea instabilă a atmosferei. Dacă omul nu poate încă interveni în giganticul proces de evaporare, el poate totuși trage unele câștiguri din enormele energii stocate mulțumită acțiunii razelor solare într-o atmosferă instabilă: este vorba de formarea, ca urmare a unui aport localizat și momentan de căldură, a unor nori convectivi și a ploii înainte ca acest proces să ia naștere în mod natural, la întîmplare, în urma contrastelor oferite de suprafața solului. Atmosfera absoarbe energia solară în funcție de timp: procesul meteorologic comandat permite concentrarea efectelor acestei energii la locul dorit.

În clipa de față, în Franța se fac experimentări urmărind evaluarea importanței economice a acestor puncte de vedere care, pare-se, au fost aprobate în principiu de cercurile științifice internaționale.

DONALD FRIEDLANDER:
S.U.A.

Omul pășește într-o epocă de aur

Articolul academicianului Semionov „Drumul spre viitor” este de cel mai mare interes.

Lucrez în laboratorul unei școli de medicină și mă ocup cu cercetări medicale.

Omul intră într-o epocă de aur, în care vor fi de toate, din belșug. Descoperirile în domeniile energiei atomice, electronicii, aeronauticii și călătoriilor cosmice, chimiei, biologiei și medicinei vor satisface toate nevoile materiale ale omului în ce privește hrana și adăpostul, transportul, îmbrăcămintea etc.

Mulțumită creșterii numărului școlilor, mulțumită imensei cantități de material tipărit, radioului și televiziunii, oamenii vor fi mai culti.

Dezvoltarea imunologiei va reduce considerabil numărul cazurilor de maladii infecțioase, alergii, reumatism și cancer.

Biochimia și fiziologia vor reduce numărul afecțiunilor cardiovasculare, tulburările nervoase și musculare precum și un mare număr de alte afecțiuni care, în clipa de față, pricinuesc oamenilor multe suferințe și necazuri.

Iar atunci cînd fiecare va dispune de tot ce are nevoie, exploatarea omului de către om, capitalismul și imperialismul vor fi privite ca niște manifestări de tulburare mintală, ca o nebunie. Avînd mai multe cunoștințe, o mai bună cunoaștere a progreselor pe care le face știința în Uniunea Sovietică și în celelalte țări socialiste, popoarele vor putea suprima capitalismul și avortonul său, imperialismul.

Omul ar putea fi însă ținut în loc timp de secole dacă forțele progresului n-ar purta o luptă continuă împotriva micului grup de indivizi reacționari care, cu planurile lor războinice nebunești, se străduiesc să distrugă tot ce e bun și progresist în lume. Acesta este și motivul pentru care popoarele sînt atât de recunoscătoare primului ministru Hrușciov și poporului sovietic pentru străduința pe care o depun pentru menținerea păcii în lume.

Pe lângă Institutul de ingineri constructori din Dnepr petrovsk a Studenții primesc și execută comenzi pentru

ne

inței

laureat al premiului Nobel, notecă „Veac nou”. In aceste ințe în legătură cu destinul oamenilor de știință și al ma-

servatorului Puy de Dôme — dent al Academiei de Științe ctul lor de vedere asupra pro-

mîinile noastre

blor tratamentului cancerului împreună cu un grup de catori, îndeosebi biologi. Principiul ideii noastre este simplu. Ne-am gândit că sub influența unor factori externi (cancerogeni), celulele normale sînt atinse în componenții lor chimici cei mai importanți (proteinele și acizii nucleici). Factorii aceștia produc în plus o diminuare a substanțelor din celulele care stau la baza proceselor fermentative. Din această cauză, celulele atinse încep să se dezvolte, să se multiplice nefiresc. Pentru a frîna acest proces ne-am gândit că ar fi bine să injectăm animalelor substanțe chimice puțin toxice, capabile să înlăture procesele fermentative în celulele canceroase, dar inofensive pentru celulele normale. Din mai multe motive ne-am propus să folosim inhibitorii ai reacțiilor radicalilor liberi. Substanțele acestea pot frîna reacțiile care se produc prin formații intermediare de radicali liberi (inclusiv reacțiile în lanț). În cursul unor experiențe făcute pe celule izolate am izbutit să dovedim că inhibitorii au proprietățile cerute. Aplicați în anume cantități, inhibitorii o-presc activitatea proceselor fermentative în celulele canceroase și împiedică sinteza proteinelor, cu alte cuvinte, înăbușă sinteza materialului „de construcție” a noilor celule canceroase, frînind creșterea țesuturilor canceroase izolate. La experiențele făcute pe animale (șoareci) inhibitorii au dat unele rezultate încurajatoare.

Am scris în amănunt despre activitatea noastră este pentru că o cunosc bine, și nu pentru că metodele ar deschide cele mai mari perspective. E limpede că e vorba abia de un început, de un germene al viitoare activități în acest domeniu. Se prea poate ca el nici să nu încolțească. Dar cînd e vorba de o problemă atît de importantă, n-avem dreptul să așteptăm.

Soarta descoperirilor este în mîinile noastre. Iar dacă o ipoteză sau o descoperire pare să fie justă, dacă e actuală și are perspective, sîntem datori să luăm toate măsurile pentru a o pune în cel mai scurt timp în serviciul omului.

organizat un birou studentesc de proiectare, felul de instituții din oraș.

SAVANȚII LUPTĂ SĂ DEZLEGE:

ENIGMELE COSMOSULUI

Cercetarea spațiului cosmic are o deosebită importanță științifică și practică. Nu-i departe vremea cînd spre spațiile infinite ale Universului își vor lua zborul nave cosmice cu oameni la bord. Dar pentru asta trebuie să știm destul de bine ce condiții vor avea de înfruntat aceste nave și cum trebuie ele construite spre a putea asigura viața viitorilor astronauți.

Prin cercetarea spațiului interplanetar vor putea fi rezolvate multe probleme științifice, ca existența vieții pe alte planete, originea și caracteristicile fizico-chimice ale acestora. Foarte multe date ne pot oferi cercetările ce se efectuează în prezent pentru stabilirea unor legături sigure prin radio cu Pămîntul.

După cum se știe, rîspîndirea undelor radio pe distanțe mari este determinată de gradul de electrizare (așanumita ionizare) a straturilor superioare ale atmosferei. Atmosfera ionizată are proprietatea de a reflecta undele radio, asigurînd astfel posibilitatea comunicării prin radio la distanțe mari. Vorbind plastic ionosfera este pentru undele radio o imensă oglindă care le reflectă. În același timp, însă, aerul ionizat, mai ales la înălțimi nu prea mari, absoarbe undele radio. Aceste procese iau naștere îndeosebi sub acțiunea radiației solare de unde scurte. Totuși, observăm de mult o sporire simțitoare a gradului de ionizare a atmosferei și sub acțiunea gazelor fierbinți emanați de Soare în perioadele de sporire a activității acestuia.

Deplasarea în apropierea Pămîntului a norilor ionizați de gaze solare dă naștere unui număr de fenomene care se produc și simultan, cum ar fi deviarea polului magnetic al Pămîntului sau apariția aurorei boreale. În timpul desfășurării acestor procese, datorită magnetismului terestru, în jurul planetei noastre sînt generate sumedenii de particole rapide ionizate care, pătrunzînd în straturile inferioare, ionizează și încălzesc simțitor atmosfera. Cîmpul magnetic are proprietatea de a reține pentru un timp îndelungat particolele rapide ionizate, alcătuiind un fel de „capcană” pentru ele.

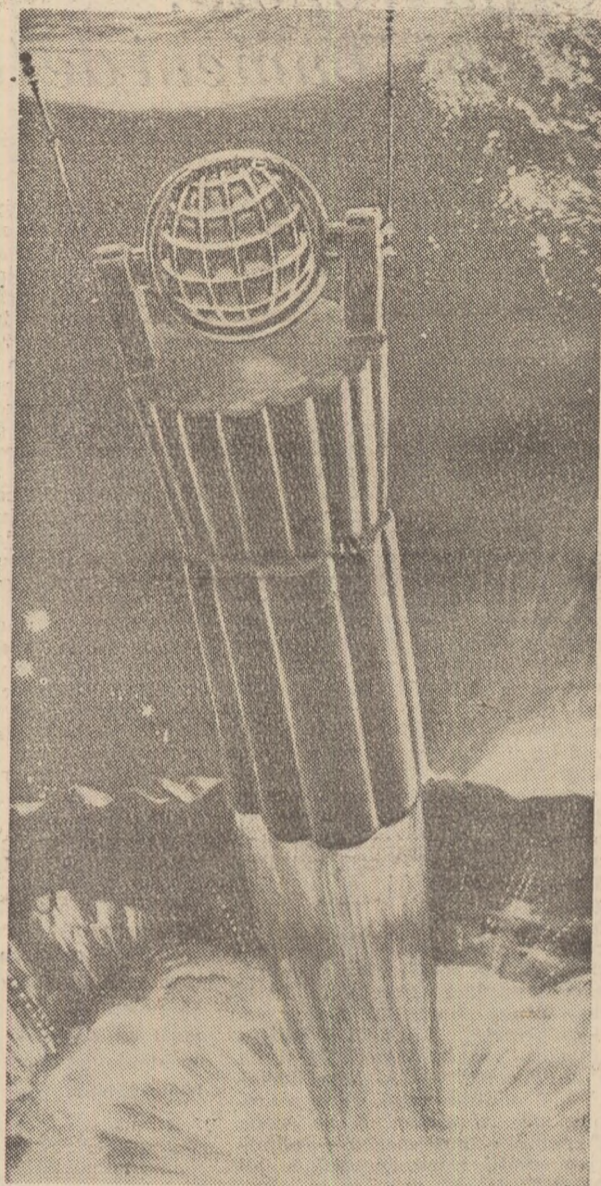
Norii de gaze ionizate, emanați de Soare, pot fi și ei magnetizați. Din această cauză, în cîmpurile lor magnetice pot fi acumulate și păstrate particole rapide încărcate, provenite din afara atmosferei Pămîntului. Nu este exclusă nici presupunerea că aceste particole sînt generate direct de norii de gaze ionizate, emanați de Soare în urma deformării sale datorită interacțiunii cu mediul gazos interplanetar sau cu atmosfera Pămîntului.

Particulele rapide încărcate, sau așanumitele raze cosmice, iau naștere în afara sistemului terestru, în spații cosmice mai depărtate. Razele cosmice primare pot trece prin cîmpul magnetic al Pămîntului și, pătrunzînd în atmosferă, pot da naștere particolelor încărcate secundare, pe care le reține „capcana” geomagnetică. În cazul unei aglomerări mai masive, ele sînt un pericol serios pentru viitorii astronauți, deoarece pot pătrunde prin corpuri de mare grosime. Acest pericol sporește și datorită faptului că o bună parte din particolele rapide încărcate, asemănătoare prin virulența lor cu razele cosmice, sînt generate și de Soare în perioada sporirii activității sale. Așa încît stabilirea gradului de intensitate a acestor raze este o problemă de cea mai mare importanță, deoarece pentru a asigura securitatea astronauților vor trebui folosiți pereți de protecție de mare grosime, ceea ce va duce la o apreciazabilă sporirea a greutateii navelor.

O piedică serioasă în calea zborurilor interplanetare pot fi și meteoriții mici. De aceea trebuie să cunoaștem atît densitatea cît și amplasarea lor în spațiul interplanetar.

Cei dintii sateliți artificiali ai Pămîntului și primele rachete ne-au ajutat să descoperim fenomenele mai sus menționate. Dar cunoștințele noastre în acest domeniu rămîn încă neîdestulătoare, mai cu seamă cînd este vorba de spațiul interplanetar aflat la mari depărtări de Pămînt. O importanță deosebită pentru noi prezintă azi cercetarea spațiului cosmic în direcția Soarelui. Căci tocmai pe această direcție cosmică se deplasează cu ușureală spre Pămînt norii de gaze solare ionizate, tocmai pe această direcție pot fi ei cercetați în stare de concentrare și nedeformați. Cercetările în această regiune sînt deosebit de necesare pentru a explica procesele care au dat naștere particolelor rapide ionizate și cauzele perturbațiilor din atmosfera Pămîntului.

Un interes deosebit prezintă de asemenea și cercetarea cîmpului magnetic al planetei Venus. Succesele obținute de știința sovietică în cercetarea Cosmosului ne îngăduie să nădăjduim că în scurt timp existența cîmpului magnetic al acestei planete va fi dovedită experimental. Atît în U.R.S.S. cît și peste hotare, savanții au descoperit pe Venus, cu ajutorul analizei spectrale, aurore boreale intense. Constatarea aceasta ne face să credem că Venus, la fel ca Pămîntul, dispune de un cîmp magnetic propriu. Iată de ce, în jurul ei se pot petrece pro-

Iată cum vede aselenizarea unei rachete, profesorul Gheorghii Pokrovski care este, în același timp, și un pictor talentat, autor de ilustrații la un număr de romane științifico-fantastice apărute în ultimul timp.

cese similare cu acelea din jurul Pămîntului, numai că acolo ele trebuie să fie mult mai intense. Dat fiind că Venus se află într-o regiune din spațiul cosmic prin care se îndreaptă spre Pămînt norii ionizați, emanați din Soare, se poate presupune că vecina noastră din Cosmos este supusă unor radiații mult mai intense. Elucidarea acestor fenomene va însemna, fără îndoială, o mare contribuție adusă la cunoașterea spațiului cosmic.

În momentul de față, în urma observațiilor terestre efectuate asupra radiațiilor-radio provenind de pe Venus s-a putut stabili că temperatura de la suprafața acesteia este foarte ridicată — cu sute de grade mai mare decît aceea de la suprafața Pămîntului. Dacă lucrurile stau, însă, așa, atunci existența vieții pe Venus este de neconceput. Cercetările întreprinse în regiunea acestei planete prezintă un interes deosebit, deoarece mai există un mare număr de probleme științifice esențiale a căror rezolvare ar lărgi mult orizontul cunoștințelor noastre despre Cosmos.

Cercetările făcute de oamenii de știință sovietici în straturile superioare ale atmosferei și în spațiul cosmic au avut întotdeauna un caracter complex, fiind îndreptate, în primul rînd, spre elucidarea celor mai actuale probleme științifice și practice.

V. Krasovski

Se apropie ziua...

Fiecare nouă etapă în cercetarea spațiului cosmic, fiecare nou succes al științei sovietice apropie zborul omului în universul mare. După cum a declarat recent cunoscutul biolog Norair Sisakian, din punctul de vedere al mijloacelor tehnice zborul omului în Cosmos a devenit posibil încă din anul trecut. A mai rămas de studiat latura biologică a zborului, care este foarte complexă și reclamă un studiu aprofundat. Iată de ce, experiențele oamenilor de știință din Uniunea Sovietică se îndreaptă tot mai mult spre elucidarea condițiilor biologice ale zborului cosmic. Fiecare nou satelit cu organisme vii la bord înseamnă un important pas înainte spre ținta mult visată. Un astfel de pas l-a reprezentat și călătoria cățelușei „Zviozdocika” în cea mai recentă navă cosmică lansată în U.R.S.S.

Ne apropiem de ziua în care omul își va lua zborul spre spațiile infinite ale Universului. Și putem fi siguri, după cum a declarat academicianul Alexandr Topciev, că acest zbor va avea loc în condițiile asigurării depline a securității cosmonautului în timpul călătoriei și la reîntorcerea lui pe Pămînt.

O metropolă, piese și oameni de teatru

de Săcă Alexandrescu

Artist al poporului

Revederea Moscovei înseamnă ocazia sărbătoare. Și o permanentă surpriză. Ultima dată m-au fermecat privilegiile acestui oraș unic, în 1958, cu prilejul turneului Naționalului nostru în Uniunea Sovietică. De atunci au trecut doar trei ani. Trei ani, pentru viața unui oraș e un termen foarte scurt. Dar nu și pentru Moscova. Orașul se și perimește cotidian și cred că nu e săptămână care să nu înregistreze apariția de noi clădiri, răscruce moderne de străzi, magazine uriașe, noi așezăminte de cultură. În plin creșterea al orașului, lângă circ, acolo unde acum trei ani ne-am regalat cu glumele lui Popov, a răsărit o sală de cinematograful uriaș, de câteva mii de locuri, ultima expresie a tehnicii și a confortului. Acum trei ani, bunul și marele meu prieten, Iuri Alexandrovici Zavadski, mă primea în vechea clădire a Teatrului Mossoviet, undeva la periferia Moscovei. De astă dată m-a întâmpinat zimbitor în pragul noului său teatru din piața Maiakovski. E o sală extraordinară, chintesență a bunului gust, a simplității și perfecțiunii tehnice. Vizităm ore în șir scena, culisele, sala, depindeți teatrului și nu ne saturăm să admirăm acest lăcaș minunat, demn de cultura comunistă. Seara vedem „Nora”. „Un milion pentru un priat” (cu o Marețka și un Plut cuceritori), „A treia dorință”, o piesă ce tânără, care se reprezintă simultan și pe scena Teatrului Contemporan — admirăm creația impresionantă a lui Mordvinov sau asistăm la repetițiile ultimei piese a lui Tennessee Williams, „Orfeu în Infern”, care va avea în curând premiera.

Teatrele moscovite trăiesc o stagiune bogată. La Teatrul Mic vedem cu plăcere o veche cunoștință, pe maestrul Tariov, și îl admirăm din nou în marea-i creație din Macbeth, pe care o joacă de ani și ani de zile. Urmărim cu emoție drama lui Ivanov, piesă mai puțin cunoscută a marelui Cehov, în regia și interpretarea artistului poporului Babocikin sau ne lăsam furaja de „Bilciul deșertăciunilor” în versiunea venerabilului om de teatru, artistul poporului I. M. Siki.

La Teatrul Maiakovski avem prilejul să confruntăm „Poveste din Irkutsk” a lui Arbuzov, piesă pusă în scenă de Ohlopkov, cu versiunea aceleiași piese jucată și la noi, la București, de Teatrul Vahtangov.

Intr-o altă dimineață, în mijlocu unui public alcătuit din oamenii de teatru ai Moscovei, asistăm la repetiția generală a noii piese „Oceaunul” de Alexandr Ștein, care va fi jucată în același timp de teatre din Moscova. Seara ridem din toată inima la „Regele gol”, legenda lui Evghenii Schwartz, pusă în scenă cu fantezie și umor de Efremov la Teatrul Contemporan.

În orele libere, întrevăderi cu dramaturgii moscoviți, cu Arbuzov, Ștein sau Kuprianov, care ne împărtășesc planurile lor de creație și ne dau relații despre ultimele lucrări scrise. Încercăm un sentiment foarte agreabil. Arbuzov laudă cu entuziasm ultima piesă a lui Simonov, pe care o cunoaște din manuscris. Ștein se arată încântat de lucrarea unui dramaturg din Republica Moldovenească — Drucă, a cărui piesă, „Casă mare”, e în repetiție la Teatrul Armatei din Moscova, iar Kuprianov ne vorbește cu mult interes de viitoarea piesă a lui Arbuzov, închinată scriitorilor sovietici. Scriitorii sovietici nu cunosc invidia. Este o trăsătură a omului nou, comunicativ, locuind în această magnifică cetate a Moscovei, pe care sper să-o revăd în curând. (La 15 noiembrie — conform înțelegerii cu Zavadski — voi începe la Mossoviet repetițiile cu o piesă românească).

Alexandra Pahmutova este o tânără compozitoare moscovită. Prima compoziție a scris-o la treisprezece ani. A urmat cursurile școlii centrale de muzică, apoi s-a înscris la Conservatorul din Moscova, în clasa de compoziție a profesorului V. Șebalin. Astăzi, numele Sazei Pahmutova este bine cunoscut de tubitorii de muzică sovietici.

FILMELE LUI DOVJENKO LA PARIS

Regizoarea Iulia Solnșeva a participat recent la manifestarea omagială organizată de „Cinémathèque française” din Paris în cinstea creației lui Aleksandr Dovjenko. Într-un interviu acordat unui reporter al ziarului „l'Humanité”, Solnșeva a vorbit despre strădania ei de a continua opera marelui cineast ucrainean și despre turnarea filmului „Cronica anilor inflcărași”. „Dovjenko acordă o mare importanță observațiilor asupra realității inconjurătoare, a spus regizoarea. Când a pregătit filmarea „Poemului mării” am plecat împreună pe șantierul de la Kahovka, unde se desfășoară acțiunea filmului. În fiecare zi vizitam alte secțiuni ale șantierului hidrocentralei pentru a observa viața muncitorilor. Așa s-a acumulat materia primă necesară viitorului film.

Am terminat recent ecranizarea unui scenariu scris acum cincisprezece ani și intitulat „Cronica anilor inflcărași”. Filmul se referă la anii războiului, mai ales perioada 1941, 1942 și 1943. Nu-i un film de război ci mai degrabă o suită de reflecții asupra războiului și războiului, plecând de la rănilor pri-

cinuite de cel de-al doilea război mondial. Personajul principal este un ostaș care trece prin încercări grele, ca și toți cei din jurul său. Înainte de război era agronom. Își iubea meseria și aspira la fericire. „Cronica anilor inflcărași” se numără printre filmele propuse pentru Festivalul cinematografic internațional de la Cannes.

Acest film al lui Dovjenko nu depășise faza de scenariu, dar se știe că însemnătate acordă regizorul acestui stadiu al creației artistice la a cărui perfecționare lucra neconștient. De aci și marea dificultate pentru cel ce se încumetă să-i continue opera.

Căcându-și cunoscute planurile de viitor, Solnșeva a relatat apoi că se pregătește să cucerite un al treilea film. De data asta scenariul va fi scris chiar de ea. Filmul se va numi „Riul vrăjit” și va fi închinat copilăriei lui Aleksandr Dovjenko. Regizoarea intenționează de asemenea să intrunească într-o carte biografică însemnările cineastului ucrainean și în primul rând un număr de amănunte inedite în legătură cu activitatea lui Dovjenko.

ACASĂ LA DAVÎDOV...

În anul 1930, faptul e arhicunoscut, dintr-o bucată, cum se spune, au plecat din uzinele lor în satele Uniunii Sovietice. Aflate în plin proces de colectivizare. Recunoașteți că primul nume la care vă gândiți când vă închipuiți zeci de mii de comuniști luind trenurile, cu coferele în care au îngrămădit câteva lucruri strict necesare plus documentele bolșevice despre colectivizare, este cel al lui Semion Davidov, metalurgistul plecat din Leningrad de la Krasnii Putilov la Greamea Log. Davidov a devenit de mult imaginea pământului deștelenit și cheamă două ei în amintire pe Lușka, pe Naaulnov, pe Maidannikov cu căluțul lui, mulțimea de femei inimoase și guralive de pe Don, satul căzăcesc frământat între bucuriile noului și durerile vechiului; iar undeva, departe — la capătul acestor legături spontane — cheamă pe acela care l-a făcut din carne și din sângele însoțirii geniale, pe Mihail Alexandrovici Solohov. Oricât de obiectiv e în tot ce scrie, oricât de reală e înălțimea teistoiană — proclamată de întreaga critică — de la care își îmbrățișează eroii, pentru milioanele de cititori Solohov e undeva, în mănecă, în Davidov. Cine nu știe de celebrele scrisori ale unor simpli colhoznici — aflați la sute de kilometri unul de celălalt, oameni care habar n-aveau unii de alții — și care, în nison, îi scriau insistent la Vesenskai, titanului,

să-i facă lui Davidov „forme de drum” pentru a veni în vizita lor, să pună lucrurile pe roate? În zina lor, Davidov depindea de Șolohov, pină și pe linie administrativă!... Și nu o dată, vizitând asemenea colhozuri, în locul eroului său, Șolohov întâlnea mulțumirea absolut exactă cu care ar fi fost inconjurat Davidov al său. Iar după apariția recentă a celui de al doilea volum al „Pământului deștelenit”, s-au găsit cititori sentimentali care i-au imputat lui Mihail Alexandrovici de ce „l-a omorât” pe Semion Davidov! Dar ce vină avea creatorul dacă în cei trei zeci de ani care despart primul volum de al doilea, imaginația plină de realism a poporului a pus pe seama lui Davidov o întreagă apariție în care nu permitea amestecul nimănui, nici măcar al lui Șolohov? Pentru cititori, Davidov trăiește mult și bine, ca în basme, în Greamea Log, avea copii, rude, familie, liniște, amintirile primului volum, se întâlnea la vinătoare cu Șolohov, nici vorbă să moară! Lucrurile ar rămâne în anecdota din jurul oricărui roman celebru al lumii — „Pământul deștelenit” a intrat de mult între romanele celebre ale lumii — dacă, recent, nu s-ar fi petrecut un fapt semnificativ prin care realitatea sovietică a completat foarte interesant întreaga operă a imaginațiilor care au lucrat în jurul lui Davidov.

Intr-o frumoasă zi de primăvară, în prima zi a lui martie 1961 — cu gheturi care troznesc, cu vântul cald peste

stepa albă, cu milioane de evenimente în natură, cum numai Șolohov, dintre contemporani, a putut concentra într-o pagină — Mihail Alexandrovici, urmat de câțiva prieteni colhoznici de prin părțile lui, a coborât la Leningrad, la uzina Kirov, fostul „Krasnii Putilov”, prin secțiile unde a asutat Davidov. Mihail Alexandrovici arăta foarte bine dispus, în paltonul său imblănit, cu căciula de care nu se desparte, cu zîmbet tare vesel, atotînțelegător, sub mustața-i expresivă. De cum a intrat a spus glumeț aceste vorbe care sintetizau perfect evenimentul:

— Davidovii voștri au ieșit la pensie; urmașii lor, iată-i, sint tinerii reprezentanți din Greamea Log cu care am venit.

Și a prezentat kiroviștilor pe I. M. Bondarev, președinte al colhozului „Șolohov” pe lăcătușul Solodovnikov, pe Serdiuk, secretarul comitetului de partid. Șolohov și „urmașii lui Davidov” au trecut din secție în secție, familiari cu tovarășii din jur — pentru că în adâncul vieții fiecare există într-adevăr o rădăcină plectară, un simbul al lui Davidov dezvoltat de-a lungul a trei decenii de profundă legătură între satul și uzina sovietică — au răspuns fiecărui salut, fiecărei glume. La secția mecanică, o muncitoare iscoditoare, Serafima Andreeva, l-a întrebat pe cel dintâi dintre Davidovi:

— Ce proiecte aveți pentru anii viitori, dacă nu e secret?

BREVIAR

● „Patrice Lumumba a fost ucis mișelește. Dar mii și mii de discipoli ai lui i-au luat locul în luptă”, se spune în prefața cărții „Patrice Lumumba”, editată de Uniunea Ziariștilor din U.R.S.S.

Cartea cuprinde discursurile lui Lumumba, poemele sale, corespondența sa cu Hammarskjöld în mărțurii despre reacția opiniei publice mondiale față de monstruoasa crimă a colonialiștilor.

Volumul conține astfel minunatul chip al acestui luptător neînfricat care a intrat al aspirațiile de libertate și unitate ale poporului congolez.

● Recent, în colecția Ermitajului a fost descoperit un bust executat de sculptorul italian Lorenzo Bernini, despre care nu s-a știut multă vreme cui se datorește.

Un colaborator științific al muzeului a dovedit că bustul a fost lucrat în ultimii ani ai vieții sculptorului — respectiv deceniul al 8-lea al secolului XVII. Se crede că ar fi un autoportret.

● „Rolul compozitorului și al tinerilor de compozitori în formația muzicală și estetică a copiilor și tineretului” — aceasta a fost tema celei de a VII-a plenare a conducerii Uniunii Compozitorilor din U.R.S.S., care și-a încheiat de curând lucrările.

Intr-un articol publicat în „Les Nouvelles de Moscou”, compozitorul Dmitri Kabalevski a subliniat că plenara a prilejuit o rodnică discuție despre educația estetică a tineretului.

● Cu prilejul împlinirii a 140 de ani de la naștere și a 50 de ani de la moartea mării cîntărețe franceze Pauline Viardot, Asociația oamenilor de teatru și Asociația U.R.S.S.—Franța au organizat o seară comemorativă la Casa actorului din Moscova.

● Pe scena Teatrului academic din Leningrad, a avut loc premiera balletului „Legenda dragostei” al tinărilor compozitori azerbaidjan Arif Melikov. Libretul este semnat de Nazim Hikmet.

● Nuvela „Djamilia”, a scriitorului kirghiz Cinghiz Aitmatov, propusă pentru Premiul Lenin, a cucerit chiar din primele zile ale apariției ei simpatia publicului cititor și a criticii sovietice. Dar povestea fetei dintr-un aul îndepărtat, care își apără iubirea în ciuda tuturor prejudiciilor, a trezit interesul și peste hotare. Nuvela a fost tradusă în Franța, de Louis Aragon, care a semnat și o prefață elogioasă.

— N-am secrete, a răspuns Mihail Alexandrovici și toate muncitorii au ris, Șolohov odată cu ele, cum i se întâmpla și lui Semion de câte ori, stingaci, avea de-a face cu indiscreția proverbială a femeilor. N-am secrete. Lucrez la volumul al doilea din „Ei au luptat pentru patrie” — și, ca de obicei, amănunte în aceste domenii sacre ale creației lui, Șolohov nu a dat.

La casa de cultură a uzinei, „urmașii” colhoznici au povestit despre viața lor înfloritoare, plămădită după cum știau toți kiroviștii, în palmele aspre ale lui Semion, bătucite de muncă acolo, la uzină. Davidovii de azi i-au invitat pe muncitorii la ei pe Don, în perioada concediilor, iar Șolohov a propus organizarea, tot acolo, unde a descins odinioară Davidov, a unor tabere pionierești comune, a unor cabane elegante pentru odihnă și, bineînțeles, a unor case pentru amatori de vinătoare de la „Kirov”. În cartea de impresii, au fost însemnate aceste rânduri în caligrafia manuscriselor de la „Pământ deștelenit”; „Sint fericit că am venit la uzina d-voastră... Asta te îmbogățește și la 60 de ani...” În sfârșit, la Comitetul de partid, kiroviștii au anunțat „davidovilor” elaborarea volumului al doilea din istoria celebrei uzine. Lui Șolohov, probabil că i-a făcut plăcere să audă ce se scrie paralel cu epopea la care lucrează și încă o dată, Davidov a venit, din trecut spre viitor, peste cei adunați în sediu unde a primit primele instrucțiuni de partid pentru Greamea Log...

Radu Cosacu

Muzica din gară

Din gara aceea, trenurile placau spre Asia centrală. Venisem să-l petrecem pe inginerul șef. Impinși din toate părțile, încintam încet în direcția tunelului. În jurul nostru, totul vestea stăruitor venirea primăverii; dar cum am intrat în tunel, s-a zis cu primăvara. Mireasma de mărgăritare, vindute în toate colțurile peronului, mirosul de piroști aburinde, cu coaja aurie, ca și cel al gazelor aruncate de echipamentele nenumăratelor automobile, pieriseră și odată cu ele și mireasma ploii ce tocmai începuse. În locul lor se înstăpînise un iz de ciment, de curent subteran, de geamantane de piele și de oameni ce încintau, grăbiți, prin tunel.

Inginerul-șef era însoțit de șeful secției de aprovizionare, de un reprezentant al organizației de proiectare și de subsemnatul. Era un om impunător, ars de soare. Și izbutea să-și păstreze aerul acela impunător chiar și acolo, în imbulzeala și în forțata din jur. Acum, îl dăscălea pe șeful de la aprovizionare:

— Până la urmă, tot n-ai obținut fondurile pentru ciment! Și nici pe Soloviov nu l-ai înduplecat!

Il tutuia și felul acesta de a vorbi, pe un ton în același timp superior și părintesc, mă supăra. De altfel, nici șeful aprovizionării nu se lăsa intimidat.

— Dar cine a rezolvat problema armăturii electrice? Cine a făcut rost de tablă de fier?

Inginerul-șef i-o tăie scurt:

— Știi să potrivești todeauna lucrurile în favoarea ta. Ai ajuns celebru pe chestia asta.

Era limpede că inginerului-șef îi intrase în sînge felul acesta de a se purta cu oamenii. Stilul unui stăpîna cam brutal, dar bun gospodar. Și poate că amai exagerarea acestui fel de a se purta trăda gospodar nu tocmai priceput și au tocmai sîde el.

Își luă rămas bun dînd sfaturi și indicații și rugîndu-i pe ceilalți să nu mai zăbovească pînă la plecarea trenului. Intrucît mă privea, îl urmăream cu interes, cu neîncredere și cu părtinire, dat fiind

Trecu ușor peste cuvintele din urmă, dar prima frază nu-l lăsase indiferent.

— Da, ai dreptate. Sînt un încrezut... Un ținc căruia i s-a suit la cap. De acord. Și totuși sînt un conducător! În ochi i se aprinsese o scinteie. Nu vreau să te conving... Ar fi o prostie. Dar dacă ai fi acolo, ai vedea cu ochii tăi. Ce mai!

„El vorbea, vorbea, și eu îmi spuneam că am avut odată un prieten care locuia aproape de mine și cu care rătăceam pe la Cistie Prudî și, deodată, a luat-o din loc, a plecat undeva la dracu'n praznic, și acum vine numai o dată pe an ca să cumpere fel de fel de troace și să bată pe la ușile feluritelor instituții, iar mie nu-mi mai rămîne decît să mă minunez de năzbîțiile lui și să-i car geamantanul la gară.

— Ei, cum e Asia asta a ta centrală? I-am întrebât deodată. E chiar așa „mijlocie“?

— Nu, mi-a răspuns el zîmbind. Pentru mine nu-i de loc „mijlocie“. Pentru mine e cea mai frumoasă țară cu putință.

— Atunci, povestește-mi despre minunatele tale meleaguri. Îmi închipui că ai făcut o rezervă serioasă de exotism în lungile nopți de insomnie. Ia, descarcă-ți sufletul, spune tot!

— Lasă... Mai avem timp. Pînă la plecare mai sînt patruzeci de minute.

Și pe neașteptate îmi aruncă o privire grăbită și cercelătoare, de parcă i-aș fi tănuit ceva.

— Lena nu vine să mă conducă?

„Nu prea cred“, eram să-i răspund.

Sașka aștepta. Se girbovise deodată și părul mai mic. Ar fi vrut să-i răspund: „Vine“.

— Nu știu, Sașka... am înginat. Dacă-i liberă, vine. Am anunțat-o.

E doar o prietenă de nădejde. Mă privi de sus și superior, zîmbi arătîndu-și dinții provocator de albi, și rosti pe nas, îngîndu-mă:

— „Nu știu, nu știu“. Apoi adăugă, plin de încredere, poate chiar cu prea multă încredere: — Eu unul, știu. Vine sigur!

— Trenul numărul 18 sosește pe linia a patra! — se auzi amenințător glasul metalic al crainicului. Pregătiți-vă de urcare!

Asia centrală a intrat în viața lui Sașka într-un chip neașteptat și ciudat. Eram, mi se pare, în clasa a opta. Aveam la geografie o profesoară liniștită, rezervată, dar foarte pedantă și exigentă, pe Nina Petrovna Fomicheva.

Era și păcat să lăsăm fără poreclă o profesoară de geografie, avînd la îndemină atîtea nume sonore și caraghioase răspindite pe harta mare cît un cearceaf, țighe-lită cu ață albă. De fapt, Nina Petrovna n-avea o poreclă bine precizată: uneori îi ziceam „Panama“ sau „Insula Borneo“, dar mai des „tanti Lima“ ori „Lima Petrovna“, în cinstea orașului Lima, capitala Perului, despre care tocmai învățasem.

Era, de fapt, o poreclă afectuoasă, poate chiar mult prea afectuoasă pentru profesoara aceea pedantă, extrem de politicoasă, care ne spunea todeauna „dumneata“, dar era și foarte zgîrcită la note. Ne trîntea cite un 2 fără să se enerveze și fără să ne certe. O făcea cu un aer de tristețe și chiar de solemnitate, de parcă era vorba să ne înmormînteze. În asemenea clipe, fața îi exprima o nemărginită durere din cauză că niște oameni de nimic, niște prăpădiți nu erau în stare să se descurce în cele cinci continente amărîte ale lumii.

Înainte de a scoate la lecție pe careva, stătea îndelung să socotească, să se gîndească pe cine și de cite ori mai scosese la tablă, cercetînd toate notele; unuia trebuia să-i corecteze un trei, la altul să vadă dacă într-adevăr merita cinciul pe care i-l pusese cîndva. Oricît de curios ar putea să pară, dar n-avea nici un sistem în alegerea pe care o făcea și tocmai asta ne umplea de teamă. N-aveam astîmpăr în orele ei pentru că era în stare să scoată la tablă chiar și pe unul pe care-l ascultase numai cu o lecție înainte...

— Întrebarea următoare, rosti Lima într-o zi. Asia centrală. Condițiile naturale, particularități naționale. Să iasă la tablă...

O clipă de tăcere. Poșnet de pagini. Secunde în care omul își revedea în gînd întreaga viață. Trebuie să recunosc că, deși răsfoiam și eu febril paginile cărții, eram totuși liniștit. Învățam todeauna și n-aveam note mai mici de 4.

— Așadar, să iasă la tablă Loktev!

Sașka se ridică, ușor și sigur de el. Trecu prin clasă eu pași elastici și voioși. Ajuns la tablă,

făcu o plecăciune clasei. Era o plecăciune orientată, asiatică.

— Ei bine, îi spuse Lima. Te ascult. Ești gata?

— Gata oricînd, răspuse Sașka. Așadar, să vorbim despre Asia Mijlocie. Asia Mijlocie este un ținut cu un soare arzător. E una din cele mai importante particularități ale climei din Asia Mijlocie. În zilele de arșiță, singura alinare o poți găsi într-o oază. Oazele sînt niște sălașe înmiresmate, unde există apă... Primăvara, în deșerturile Asiei centrale, înfloresc macii.

Aici Sașka se opri o clipă să-și tragă răsufleta.

— Macii înfloresc în plin nisip, alcătuiind o privești nespun de frumoasă. Nisipul e galben, iar macii — roșii. Înfloresc în mijlocul barhanilor. Asia centrală e de asemenea renumită prin cultura ei antică. În vechiul Horezm înflorea fel de fel de meșteșuguri. Pe urmă s-a întimplat invazia lui Ghinghis-Han și totul s-a sfîrșit.

— Ce s-a sfîrșit? — întrebă profesoara.

— Totul, răspuse Sașka cu o voce deodată vlăguită.

— S-a terminat și cu lecția, adăugă Lima pe un ton sarcastic.

Obosită, pe semne, de elevul năzdrăvan care veșnic scornea cite ceva, profesoara chemă la tablă pe un altul despre care știa că n-avea s-o chinuască și s-o facă să-și piardă încrederea în tinăra generație.

— Dmitrenko, treci la tablă! Ce știi, în linii mari, despre Asia centrală?

M-am sculat și am trecut la tablă.

— Asia centrală face parte din teritoriul asiatic al Uniunii Sovietice, care se întinde de la Marea Caspică spre apus, pînă la hotarul dintre U.R.S.S. și China la răsărit, de la hotarul dinspre sud al statului nostru pînă la cumpăna rîurilor Aral și Irtiș, cuprinzînd în nord bazinul Balhaș...

Vorbisem cu o voce surdă cîntînd să nu fac paradă de cunoștințele mele, să nu-mi afirm superioritatea față de Sașka.

În timp ce mă așezam la locul meu, acesta îmi aruncă o privire plină de dispreț, disprețul acela total pe care-l nutrea față de așa numiții točilari și față de premianții clasei.

— Felicitările mele, îmi spuse. Și totuși nu te pricepi deloc la Asia centrală!

„Apoi orele de clasă s-au terminat și am ieșit cu toții în curtea școlii. Pe terenul de baschet săreau și se zbenguiau fetele de la școala vecină. Terenurile erau alăturate. Fetele își puseseră pantalonii și semăncu acum leit cu niște băiețași, dar veniți parcă dintr-o altă planetă, mai mărunței, mai subțiri și mai vorbăreți. Eu și Sașka tăceam. Amîndoi zărisem de departe o siluetă micuță și sprintenă, care nu se deosebea de fel de celelalte, foindu-se dedesubtul coșului de baschet. Dar noi puteam s-o distingem printre colegele ei. Ne apropiarăm de teren. În clipa aceea Lenka tocmai arunca mingea. Trebuie să spun că fetele de la școala nr. 613 semăncu numai de departe cu băieții. De aproape, deși cu pantalonii, erau cu totul diferite. Chiar și mingea o aruncau într-un fel care nu era deloc băiețesc... Lenka aruncă dar mingea cu o mișcare caraghioasă, de fetiță, și nimeri pe alături! Oricît de posomorît și de tăcut rămăsese Sașka după ora de geografie, acum nu-l mai răbdă, însă, inima și o luă la fugă.

— Dar ce? Așa se aruncă? strigă el. Ia dă-o încoa!

Jocul se opri. Fetele îl priveau cu respect, în timp ce Sașka își făcu avînt cu pași sprinatea, adus puțin din spate, purtînd ușor și nepăsător mingea, ce părea legată de palma lui cu un fir nevăzut. Făcu grațios un salt înapoi și aruncă... Mingea atinse plasa, se învîrti o clipă pe margine, rămînînd parcă pe gînduri: să intre ori să nu intre în coș, apoi căzu afară.

— Meșterul Zbirici! strigară fetele.

Lena tăcea. Era rîndul meu să vorbesc.

— Zi-i Asia centrală și gata! rostii eu.

Sașka se întoarse brusc, apucă de jos mingea, o zvirlu undeva departe dincolo de panou și străbătu curtea largă de unul singur, răbdînd tăcut batjocura mea, fără a se înjosi cu un răspuns.

— E nebun, rîseră fetele.

Lena părăsi terenul de sport și mă întrebă îngrijorată, cu o îngrijorare de adult:

— Ce-i cu el?

După care ne-am plimbat amîndoi pe străzile primăvăratiche, vorbind de cite în lună și în soare: de baschetbal și de atentatul fascist împotriva lui Palmiro Togliatti, de tanti Lima și de faptul că Lena urma să studieze medicina.

Dar, mai cu seamă, am vorbit despre el... Spuneam că e sucit, nebun, nerăbdător și aprig, că-i place să se laude, să-și închipuie că-i cine știe ce și așa mai departe... Îl sfîrtecam amîndoi necruțători, căci pe amîndoi ne jignise și amîndu-rona ne era drag...

că îl vedeam pentru cea dintîi și, poate, pentru ultima oară în rolul ăsta de șef. Se despărți de ei binevoitor și fără grabă, iar cînd ceilalți se mai întoarseră o dată spre el, le făcu un semn prietenos și oarecum nepăsător, din cap. Apoi își lăsă geamantanul jos, pe pardoseala de ciment, și își aprinse o țigară. Doamne, ce bronzat era! Pînă și palmele îi erau de un galben deschis, ca ale unui negru. Iar în clipa cînd și-a scos ochelarii, am avut impresia că pînă și ochii i se spălăciseră de atîta soare. Mă cercetă, la rîndul lui, eu multă atenție și deodată rîse scurt și încintat. Îi cunoșteam felul acesta de a izbucni pe neașteptate într-un rîs grozav de vesel, care se stîngea, însă, într-o clipă.

Inginerul-șef dispăruse.

În fața mea se afla Sașka Loktev, colegul meu de clasă, prietenul meu, ars de soare pînă la indecență și jucîndu-și, tot pînă la indecență, rolul de șef.

— Înțelege și tu: e teribil de greu să fii cel mai tînăr dintre toți. Mai cu seamă cînd răspunzi și de alții. E de ajuns să arăți numai o dată cît de tînăr, cît de neputincios ești și s-a isprăvit. S-a sfîrșit cu șefia.

— Ești un bleg, un încrezut, un ținc căruia i s-a suit la cap și nu un șef, i-am înțors-o eu. Un cabotîn de ultimă speță. Doar nu te-ai izmenit în fața lor, ci în fața mea.

Muzica din gară

(urmare din pag. 9-a)

Cît despre Sașka era limpede: avea o nouă trăsneală: se pasiona de Asia centrală, mai mult chiar decît de fotbal și de automobile. Cîtea tot felul de cărți, făcea paradă de fel de fel de cuvinte asiatice ca „sacsaul” și altele, pretindea că nu există în lume nimic mai frumos decît țara aceea cu deșerturi (de parcă o văzuse cu ochii lui!). Și tocmai de asta îl și poreclisem „Asia centrală”.

Cu toate astea, ne înțelegeam de minune. De multe ori porneam toți trei să hoinărim prin oraș, așa, de florile mărilor, ne uitam la automobilele străine, impunătoare și neverosimil de strălucitoare, oprite la porțile legațiilor (pe vremea aceea astfel de mașini erau încă o raritate la Moscova), comparîndu-le cu mașinile noastre (abia începuse pe atunci fabricarea „Pobedelor” și a „Moskvici-ului”) și în cele din urmă ajungeam la concluzia că deși mașinile străine sînt mai frumoase, ale noastre sînt mai de nădejde. Apoi umblam mai departe, oprindu-ne îndelung în fața vitrinelor, a afișelor și a chioșcurilor de ziare. Deodată, pe neașteptat, Sașka se certa cu mine ori cu Lenka și atunci vorbeam din nou despre purlarea lui, ajungînd la concluzia că-i un egoist, un trăsniț și un îngîmfat. Uneori mi-era chiar necaz: dar la urma-urmei de ce vorbim tot timpul numai de el și de el? Într-o zi i-am spus-o și Lenei, și dînsa mi-a răspuns:

— Vezi, Seriojka, cu tine totul e foarte simplu. Ești un băiat bun și un prieten de nădejde. La tine toate-s în regulă, pe cînd cu el e greu. E așa o harababură în firea lui că trebuie să-l studiem și să-l judecăm ca să putem lupta cu ce are rău în el și să-l încurajăm în ce are bun...

Atunci, pentru prima oară în viața mea, mi-am dorit să nu fiu nici băiat bun, nici prieten de nădejde. Aș fi vrut și eu să fiu o făptură ca Sașka, pe care ceilalți s-o studieze.

Așa am ajuns în clasa a zecea. Innebuneam cu nasul în carte. Pe vremea aceea distincțiile aveau o importanță hotărîtoare. Erau bilanțul întregii noastre învățături. Sau cel puțin așa ni se spunea nouă. Medaliiile erau un fel de permis de intrare în Institut. Așa încît învățam pînă noaptea tîrziu, toceam pînă ne amorțea spatele și așteptam nerăbdători vreun telefon de la un prieten pentru a părăsi o clipă cărțile. Eu vroiam cu tot dinadinsul să capăt medalia de aur. Cît despre Sașka el pretindea că nu-i pasă de medalia, că poate foarte bine să trăiască și fără ele. De altfel, nimeni nu se aștepta să-l vadă premiat. Dar, începînd cu trimestrul al doilea, începuse să facă adevărate minuni, luînd cinci la toate materiile, corectîndu-și toate notele de patru luate în cursul anului, trecînd în rîndul frunțașilor. Învăța cu frenezie, era în întregime absorbit de formule și teoreme, de date și probleme.

Mulți se mirau. Eu înțelegeam, însă, că Sașka voia să dovedească tuturor că deși era socotit anarhic, că deși lumea îl trecuse printre cei „capabili, dar neorganizați”, poate și el, totuși, să obțină o medalie. Numai să vrea. Și el poate să învețe cît e noaptea de lungă și, dacă vrea, să-l întrecă și pe cei mai încercați frunțași ai clasei, despre care diriginții vorbeau, la ședințele cu părinții, cu o expresie de dușoșie pe față.

Nu știu de ce, dar toate astea mi-au răsărit în minte cînd Sașka m-a întreat de Lena. Așa cum îmi aduceam întotdeauna aminte de ele cînd îi auzeam numele. Dar, ciudat: cînd mă întilneam avea cu dînsa undeva în oraș, amintirile se risipeau și în față-mi se ațala o femeie pe care n-o cunoșteam, alta, cu totul deosebită de fetița de odinioară... Cînd auzeam, însă, rostindu-i-se numele, mai cu seamă alături de numele lui Sașka, uitam de Lena cea nouă și o vedeam pe cealaltă. Nu puteam deloc să înțeleg că, de fapt, cea veche nici nu mai exista. E drept că mă și întilneam cu dînsa extrem de rar. Știam că intrase împreună cu Sașka la Institutul de construcții. Dar nu vorbisem niciodată cu Sașka despre ea...

Bănuiam, însă, că în serile cînd Sașka era grăbit și trîncănea cu multă însuflețire, fără să se sînchisească prea mult dacă era sau nu ascultat, fugea de lângă mine, fugea de interesele și pasiunile noastre comune, undeva într-o altă viață... De cele mai multe ori se întorcea voios, fericit, sigur de el, uneori, însă, era tăcut și dezorientat. Apoi a urmat un timp de muncă intrigantă. Diplome, repartiții... Rămăsesem să-mi fac aspirantura pe lângă Facultatea de biologie. Aveam o temă interesantă, mi se desemnase un îndrumător. Sașka nu se hotărîse încă: ba vroia să rămînă la Moscova, ba spunea că s-a săturat de plîmbărilor pe la Cistie Prudi, că o sosit momentul să-și achite obligațiile față de țară și să pornească la drum. Ce fel de drum, încotro, asta, bineînțeles, n-o știa tocmai bine.

Într-o seară, m-am pomenit cu Lena în vizită. A fost pentru mine o mare surpriză.

— Seriojka, mi-a spus ea, Sașka a declarat, la

repartizarea absolvenților, că pleacă în Asia centrală, să construiască nu știu ce uzină... Ești singurul om care l-ar mai putea opri. Te stimează.

— Dar pe tine? am întreat eu.

— Pe mine mă iubește. Dar asta-i cu totul altceva...

— Dar ție de ce nu-ți place Asia centrală? E un ținut frumos, plin de soare, i-am răspuns.

— Asta o știam și fără tine. Înțeleg că nu-l pot opri la Moscova. Un om de felul lui n-are voie să rămînă pe loc. E plin de energie și de fantezie. Dar în Asia centrală n-are voie să meargă. Stă prost cu inima. Suferă din copilărie. N-are voie să plece acolo... În nici un caz.

Vorbea convingător. Chiar foarte convingător. Atil de convingător încît n-am crezut-o. Și deodată am înțeles că nu era vorba de nici o boală de inimă și i-am spus:

— De la un timp încoace am hotărît să nu mă mai amestec în treburile voastre.

Mi-a aruncat o privire ucigătoare, plină de ironie feminină. Iar eu mi-am spus în gînd: „Acum o să se trădeze, țin-te bine!” Dar Lena n-a mai suflat o vorbă. Seara Sașka s-a întors obosit, vîlăguit de pături; arăta de parcă timp de un an ar fi dat cîte un examen pe zi. Fața i se făcuse cît pumnul.

— Rămîn aici... Ducă-se dracului toată Asia centrală, e cumplit de greu să lucrezi acolo, mai ales cu inima mea.

— Ai dreptate... Cu inima ta.

— Și eu cred că am dreptate, a încuviințat el oarecum șovăitor.

Am ajuns la concluzia cea mai justă. O să lucrăm în regiunea Moscova... Și Lenka are să lucreze tot acolo.

— Grozav! O soluție admirabilă!

— O fi ea admirabilă, mi-a răspuns Sașka, dar nu tocmai.

Și peste patru zile și-a făcut pe neașteptate bagajele și a plecat fără să spună nimănui o vorbă. Mai tîrziu, am primit de la el o telegramă. Cîteva cuvinte: „Salutări din Asia centrală”. Atil. Nici un cuvînt în plus. N-am aflat niciodată ce se petrecuse între el și Lena.

— Să urcăm în vagon, se apropie plecarea, i-am spus.

— Să urcăm, a consimțit Sașka.

...Trebuie să-i spun ceva, îmi ziceam. Să nu-l las să se gîndească la fel de fel de lucruri. Ce mai, e clar că nu vine. Acum e foarte clar.

— Să-mi scrii, Sașka, am început eu. De ce nu scrii niciodată, vagabondule? Că doar vreau și eu să aflu ce se mai întîmplă cu tine, unde te mai aruncă viața. Aș vrea să văd și eu clipa cînd te-ai cumințit definitiv.

— Pe dracu, rosti Sașka și zîmbi.

Avea un zîmbet frumos, ștrengăresc și ironic.

— Viața a venit de hac și unora mai dihai ca tine, i-am întors-o. Așteaptă numai.

Dar Sașka rîdea mereu.

— O să-i vin eu de hac vieții. Poți să fii sigur. Și deodată muzica se rostogoli asupra noastră ca o avalanșă. O muzică puternică, grea, de sute de kilograme, muzica aceea metalică, de prin gări. Strivit sub greutatea ei, am tăcut. Iar Sașka a șoptit numai:

— Mai sînt cinci minute pînă la plecare...

— Ce puteam să fac? Aș fi făcut orice, dar nu puteam s-o înlocuiesc pe Lena.

— Și totuși are să vină, hotărî cu glas tare Sașka. Vine, înțelegi? Vine!

Măi Sașka, Sașka, asta ți-a fost boala de totdeauna. Încrederea asta în tine, ciudată, extravagantă.

M-am întors să mă uit la ceas. Undeva, la capătul peronului se zărea o siluetă de femeie, chinuitor de cunoscută și în același timp pe jumătate uitată, răsărită parcă acolo din altă lume, ireală și care pierduse pentru mine orice semnificație. Venea grăbită, către tren. Alături de dînsa mergea un bărbat voinic, lat în umeri, aducînd cu un campion de box. Nu puteam să-mi dau seama dacă erau împreună ori nu. Poate că mergeau doar spre același tren. Dar deodată am văzut că femeia îl întrecu cu pas ușor, îi șopti repede ceva, cu un aer intim și bărbatul rămase în urmă, trăgîndu-se spre un chioșc de ziare.

Acum femeia venea singură. Se grăbea, dar chiar și în grabă ei nu uita să umble frumos cu grație. S-ar fi putut spune că se grăbea liniștit.

— Vine, rosti încet și tulburat Sașka, mijîndu-și ochii miopi.

A făcut numai un pas înainte, de parcă ar fi vrut să amine o clipă întîlnirea. Și cînd Lena s-a apropiat, i-a spus stingherit, stîngaci, ca un elev sfios de clasa a zecea:

— Credeam că nu mai vii.

— Sașka, i-a răspuns Lena cu dușoșie și o ciudată naturaleză. Dragă Sașka! Mă bucur atît de mult că te văd...

— Și eu mă bucur, a răspuns Sașka aproape în șoaptă, privind-o cu niște ochi mirați, care-mi păreau străini.

— Ești neschimbat, a urmat Lena. Așa cum erai înainte... Și ars de soare ca un asiatic.

— Cum sînt, după părerea ta? o întreat deodată Sașka, privind-o pînă.

M-am retras, căzîndu-mă să nu le ascult convorbirea. Pînă la mine nu ajungeau decît frînturi de fraze.

— Tu... Mai tînăr ca noi toți... Nu te-ai schimbat... Ești singurul dintre noi care nu s-a schimbat.

Muzica din gară bubuia și vuia. Talgerele de alamă zăngăneau. Trompetele sunau în ritm de marș încercînd să acopere, cu zgomotul lor, des-părțirea.

— Rugăm pe cei care nu pleacă să părăsească vagoanele! se auzi la megafon vocea obosită a crainicului.

Ei uitaseră de mine. Mai bine zis, el uitase... Dînsa n-avea de ce să uite. Sașka, însă, uitase; dar nu era momentul să mă simt jignit.

— Spune drept, poate că nu cunosc anume lucruri care te privesc, insistă Sașka și deodată glasul i se frîns. Spune-mi adevărul, adăugă el, de data asta hotărît. Nu mi-ai scris de o jumătate de an. Spune-mi adevărul.

— Nu, nu. Totul e ca și înainte, la fel, la fel... începuse dînsa grăbit. Nu s-a schimbat nimic, nici un pic. Altfel numai că n-am să pot trăi alături de tine, Sașka! Dacă te-ai potoli puțin, dacă n-ai născoci mereu altceva... Nu, nu, știu prea bine că nu poți să te schimbi. Nici nu vreau să te schimb... Ești așa cum ești și tocmai asta îmi place la tine... Numai că n-aș putea să mă înțeleg cu tine, dragul meu!

— Ei, astea-s vorbe goale, izbucni Sașka repetit, chiar brutal. Nu căuta să te minți și pe tine și pe mine. Și nu mai fii lașă! Ajunge atîta lașitate.

În glasul lui era înverșunare. Înverșunare, și speranță.

Între timp, eu mă gîndeam la dînsa... În cerea lui să se predea. Îi puneam condiții. Dar se prefăcea că nu cere nimic... „Tocmai asta îmi place la tine”. Mai bine l-ai fi spus: „Tocmai asta nu pot să sufar la tine”. Doar și eu... îl rugasem, să se cumințescă. Dar eu glumisem... Da, da, am glumit — nimic mai mult.

— Trenul numărul 18 pleacă din gară, vesti crainicul. Muzica amuși... Și în tăcere acută, stridentă, îl auzii deodată pe Sașka strigîndu-mă:

— La revedere, Seriojka! Îți mulțumesc, frate! Rămîi cu bine!

Făcui în tăcere un semn cu mina. Aș fi vrut să spun ceva, dar nu i-am spus nimic.

— La revedere, Lena! strigă el. Cu bine! Striga, făcea semn cu mina și se uita, se uita mereu la Lena.

Și deodată, ceva parcă o împinse spre tren. O luă la fugă, uitînd de frumusețea și de ținuta ei. Făcu cîteva pași alături de scara trenului, de parc-ar fi vrut să urce din mers și nu se hotărî, încît conductorul o luă drept o călătoare întîrziată și-i întinse mina. Dar Lena n-o prinse, ci se opri și porni încet, îndărăt. Trenul mergea înainte, dînsa venea înapoi, iar eu priveam în urma ei și a lui Sașka.

Apoi Lena se apropie de mine și-mi spuse tristă, dar parcă și ușurată:

— A plecat... Acum, a plecat. Și noi am rămas pe peron...

Muzica izbucni din nou, acoperindu-i vorbele. Poate că Lena avea dreptate. Poate că asta era soarta mea: să rămîn o viață întreagă pe peron, petrecînd trenurile cu care pleacă alții.

— Pe dracu, i-am răspuns. El are Asia lui centrală, și tu n-ai nimic în viață. Nu-l ai decît pe individul care te așteaptă lângă chioșc. Iar eu... nici eu nu mi-am găsit încă Asia mea centrală. Dar vreau s-o găsec și de asta te rog să nu mă asemeiești cu tine. Înțelegi?

Dar Lena n-a înțeles. Muzica din gară era mult prea puternică.

POȘTA REDACȚIEI

GHEORGHE MATEESCU — Rimnicu Vilcea: Am primit cele două scrisori. Nu cunoaștem adresa vreunui radioamator din U.R.S.S. Ați putea să vă adresați Radioclubului Central din Moscova, căsuța poștală nr. 101, Moscova.

RAFLA GĂINARU — Sibiu: Vom ține seama de propunerile dv.

RODICA BURLACU și ZAMFIRA DUDAȘ — Oradea: Vă putem comunica două adrese ale unor tinere sovietice: Jenia Panteleeva, Leningrad — 5, 1-ia Krasnoarmeiskaia, d. 12, kv. 18; Vera Voskoboinikova, Kurskaia oblasti, gorod Sudja, selo Zaoleșenko, ul. 1 maia.

DOINA ISAC — Cugir: Nu avem posibilitatea să vă trimitem fotografii de actori.

FLORICA BRADU — Pitești: Dacă doriți să vi se publice adresa, scrieți revistei „Tineretul lumii”, ediția în limba română, Piața Scintei nr. 1, București.

DOREL DEDIU — com. Birsănești, raionul Tg. Ocna: Scrieți tovarășului Ivan Malașenko, renumit ameliorator al raselor de animale din regiunea Stavropol.

CONSTANTIN LUNGU — Reșița, **ANUȚA COLTOFEANU** — Sf. Gheor-

ghe, **RODICA GHINEA** — București: N-am putut utiliza poeziile trimise.

WILLY GOLDSTEIN — Vaslui: Liudmila Marcenko este studentă la Institutul unional de cinematografie din Moscova (Vsesoiuznii gosudarstvennii institut kinematografii) Svetlanei Jivankova scrieți-i la studioul „Al. Dovjenko” din Kîev.

DANIELA SAVU — com. Valea Mare, regiunea Argeș: Citiți răspunsul dat mai sus cititoarei Florica Bradu.

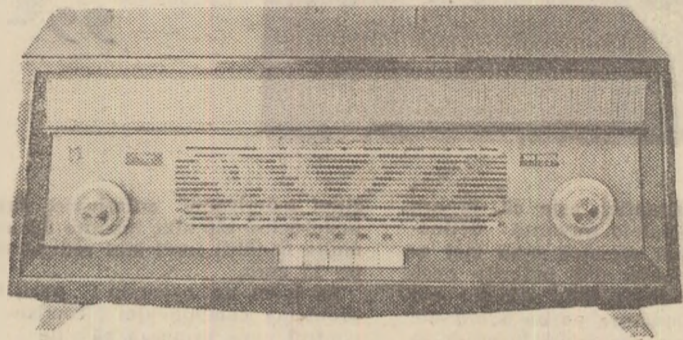
MARIA CONSTANTINESCU — Rimnicu Vilcea: Vă transmitem câteva adrese ale unor eleve sovietice: Nina Koșelkova, Sanatoriul „Kamenskoe plato”, Alma-Ata. Este elevă în clasa VIII-a; Valea Grizodub, Rostovskaia Oblastî Samarski raion, s. Samarskoe, ul. Berejnaia nr. 88 (elevă, clasa VIII-a); Olga Podgurskaia, Stavropolski kraï, gorod Essentuki, ul. Semașko, nr. 2, kv. 2.

M. BURLACU — București: 1) Silviei Popovici îi puteți trimite scrisoarea la Teatrul Național „I. L. Caragiale”, str. Academiei nr. 11; 2) Nina Veselovskaia lucrează la teatrul „Sovremennik” din Moscova; 3) Nu știm în ce film joacă în prezent Vadim Medvedev. Scrieți-i la Casa cinematografiei din Moscova (Dom kino), ulița Vorovskovo nr. 33, Moskva g — 69.

Surpriza anului 1961 !!!

Noul aparat de radio de construcție originală

S 604 A „Fantezia”

Performanțe excelente pe toate lungimile de undă. Prevăzut cu indicator optic de acord, reglaj de ton și cu 2 difuzoare montate lateral. Oferă o audiție minunată. Caseta de construcție originală, cu ornamentații de alamă, este plăcută ochiului și dă o notă de eleganță oricărui interior.

ELECTRONICA

Intreprindere industrială de stat pentru piese și aparate de radio, televizoare și electronică industrială
București — Str. Baicului nr. 82. — Raion 1 Mai

Intreprinderea forestieră din Gheorghieni

Regiunea Mureș — Autonomă Maghiară
Piața Petőfi nr. 5

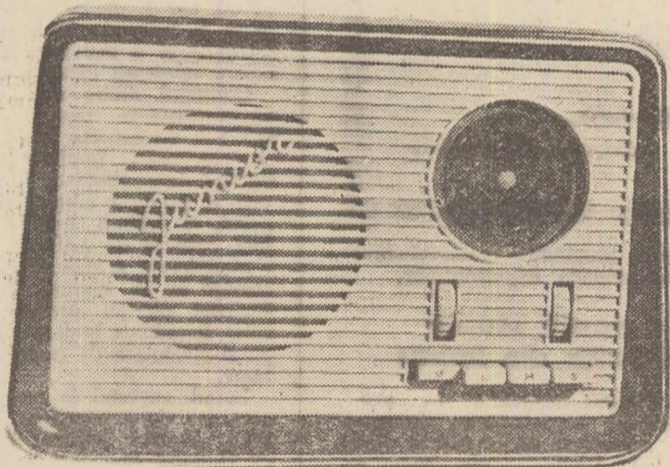
Fără repartiție,

confecționează, pe bază de comandă, din lemn rotund și cioplit de rășinoase

- Șarpante
- Răsadnițe
- Pătule de porumb

PROCURATI-VA CU INCREDERE noul radioreceptor popular, ieftin și cu performanțe excepționale:

S 601 A „JUNIOR”

- Sensibil, selectiv, reproducere sonoră perfectă.
- Trei game de undă.
- 3 + 1 tuburi electronice din seria „NOVAL”.
- Comutator de unde original, cu claviatură.
- Casetă elegantă, cu ornamentații din material plastic.

ELECTRONICA

Intreprindere industrială de stat pentru piese și aparate de radio, televizoare și electronică industrială
București — Str. Baicului nr. 82 — Raion 1 Mai

Preferati produsele

FABRICH DE CONSERVE DIN BURDUJENI
Reg. Suceava

- Gemuri • Compoturi
- Siropuri • Sucuri acidulate
- Marmeladă în borcane și lăițe
- Fasole păstăi • Castraveți în oțet

Buletinele-abonament

PRONOEXPRES

vă oferă posibilitatea să participați la toate concursurile dintr-o lună, cu aceleași numere.

Ultimele zile în care vă mai puteți procura buletinul-abonament

PRONOEXPRES

pe luna aprilie.

Plata premiilor se face prin mandat poștal.

A 275-a ședință a durat 29 minute, a 276-a și mai puțin — 21 minute, a 277-a... Așa relatează presa occidentală despre desfășurarea lucrărilor conferinței pentru încetarea experiențelor nucleare, care a fost reluată săptămâna trecută. Incepută acum aproape doi ani și jumătate, la 31 octombrie 1958, conferința — menită să elaboreze în cel mai scurt timp un acord cu privire la încetarea experiențelor nucleare — s-a transformat, după expresia unui ziarist american, într-o „conferință-maraton“ care aduce, într-adevăr, cu o cursă pe distanță lungă.

De ce bate pasul pe loc „conferința-maraton“?

Paradoxul situației este că, la ora actuală, principalele guverne deținătoare ale armei atomice n-au mai efectuat experiențe, dar puterile occidentale au refuzat timp de doi ani să-și pună semnătura pe un acord ale cărui principale prevederi fuseseră în linii mari rezolvate. Se știe doar că acum mai bine de un an s-a ajuns la o înțelegere asupra redactării unui număr de 17 articole și a fost încheiat un acord de principiu într-o serie de probleme legate de sistemul de control. Dar S.U.A. au cerut pe neașteptate ca din sfera acordului pentru încetarea experiențelor nucleare să fie excluse experiențele nucleare subterane întrucât, după părerea reprezentanților americani, acestea ar fi greu de detectat și de controlat. În același timp, sfidând acordul tacit încheiat între marile puteri, Franța a organizat în Sahara o serie de explozii atomice care au contribuit la intensificarea cursei înarmărilor nucleare.

Înteruptă în decembrie 1960, redeschiderea conferinței, programată pentru 7 februarie 1961, a fost amânată cu încă o lună și jumătate în urma demersurilor noului guvern american care a solicitat să se acorde mai mult timp pentru a-și fixa o poziție bine determinată. În cercurile ziaristice se aștepta ca redeschiderea conferinței să ducă rapid la o soluționare a problemei.

„Propuneri noi“ — refrenuri vechi

Avocatul newyorkez Arthur Hobson Dean, care a reprezentat S.U.A. la tratativele de la Panmunjon pentru încheierea armistițiului din Coreea, l-a înlocuit la Geneva pe James Wadsworth, dar schimbarea delegației americane n-a adus schimbarea așteptată și în orientarea poziției occidentale la conferință. Corespondenții din Geneva, care n-au de relatat prea multe noutăți dat fiind că timpul rezervat lucrărilor propriu-zise este din ce în ce mai scurt, remarcă în glumă că sediul conferinței ar trebui mutat, deoarece în Palatul Națiunilor din Geneva răătăcesc fantomele diplomaților din defuncta instituție a Ligii Națiunilor care, ani de zile a fost moara de măcinat vorbe a puterilor occidentale în problema dezarmării și a asigurării securității mutuale.

Cu mult înainte de reluarea conferinței de la Geneva, propaganda americană a încercat să acrediteze ideea că mister Dean va sosi pe malul lacului Lemane cu „idei noi“, care vor „scoate din impas conferința“, că problemele nerezolvate vor fi „abordate“ într-un mod nou și că nu mai rămânea decât „ca reprezentantul sovietic să-și pună semnătura pe acord“. Corespondentul din Washington al ziarului „New York Times“ scria, de pildă, despre „viitoarele mari concesii“ ale diplomației americane, despre faptul că „S.U.A. vor face șapte pași înainte“... Cînd delegatul american Dean, sprijinit de delegatul britanic Ormsby Gore, a prezentat „noile propuneri“ — pe care presa occidentală s-a grăbit să le califice drept „senzaționale“ — s-a văzut, însă, că de fapt, ele nu fac decît să repete refrenuri vechi.

Așa-numitele „noi“ propuneri americane pot fi împărțite în două părți. Prima parte, care este cea mai mare, repetă întocmai pozițiile americane anterioare, cu toate că de mult s-a vădit că aceste poziții sînt inacceptabile. E vorba de problema cotei inspecțiilor, de aceea a completării posturilor de control și a grupurilor de inspecții de criterii de care trebuie să se țină seama la stabilirea cazurilor suspecte, supuse inspecției, de numărul posturilor de control pe teritoriul U.R.S.S., de durata moratoriului asupra exploziilor subterane conform programului american de cercetări științifice etc.

Cea de-a doua parte a propunerilor S.U.A. arată o anumită revizuire a po-

ziției americane anterioare, dar, din nenorocire, ele sînt însoțite de atît de multe condiții încît sînt reduse aproape la zero.

Să luăm un exemplu: poziția în problema componentei comisiei de control care urmează să fie creată după încheierea acordului cu privire la încetarea experiențelor nucleare. Dacă sistemul de control va fi creat repede, dacă personalul posturilor de control va fi alcătuit din cetățeni străini (lucru împotriva căruia U.R.S.S. se opune categoric), dacă numărul inspecțiilor anuale va fi cel cerut de S.U.A. (în scopuri evidente de spionaj), dacă inspecțiile vor fi efectuate pe baza criteriilor seismologice americane (cu totul neîntemeiate din punct de vedere științific, dar fiind pe placul celuiiași serviciu de spionaj american), — atunci se va putea trece la studierea problemei componentei comisiei de control pe baza principiului egalității în drepturi, pe care îl susține Uniunea Sovietică.

Dacă analizăm deci propunerile occidentale vedem că ele nu creează o bază acceptabilă pentru încheierea cu succes a tratativelor. Nu numai că

conferinței reprezentanții occidentali „n-au făcut decît să se schimbe de pe un picior pe altul“.

La fantelele diplomaților fostei Ligi a Națiunilor se adaugă acum și fantelele războiului rece care se agită dincolo de zidurile palatului în care-și desfășoară lucrările conferința. Chiar în ajunul conferinței de la Geneva, ziarul american „Christian Science Monitor“ a scris că adepții reluării imediate a experiențelor nucleare sînt nemulțumiți cu actualul moratoriu benevol asupra experiențelor, că sînt nerăbdători și că au să încerce să influențeze desfășurarea tratativelor de la Geneva. Iar „părințele“ bombei atomice, Edward Teller susține că Statele Unite „au numai de pierdut dacă nu vor relua experiențele nucleare“. Schimbarea fostului președinte al Comisiei pentru energia atomică a S.U.A., Mc. Cone — care ceruse guvernului american să reîncheie încă înainte de alegerile prezidențiale experiențele nucleare subterane în așa fel încît noua administrație să fie pusă în fața unui fapt împlinit, — cu dr. Glenn Deaborg

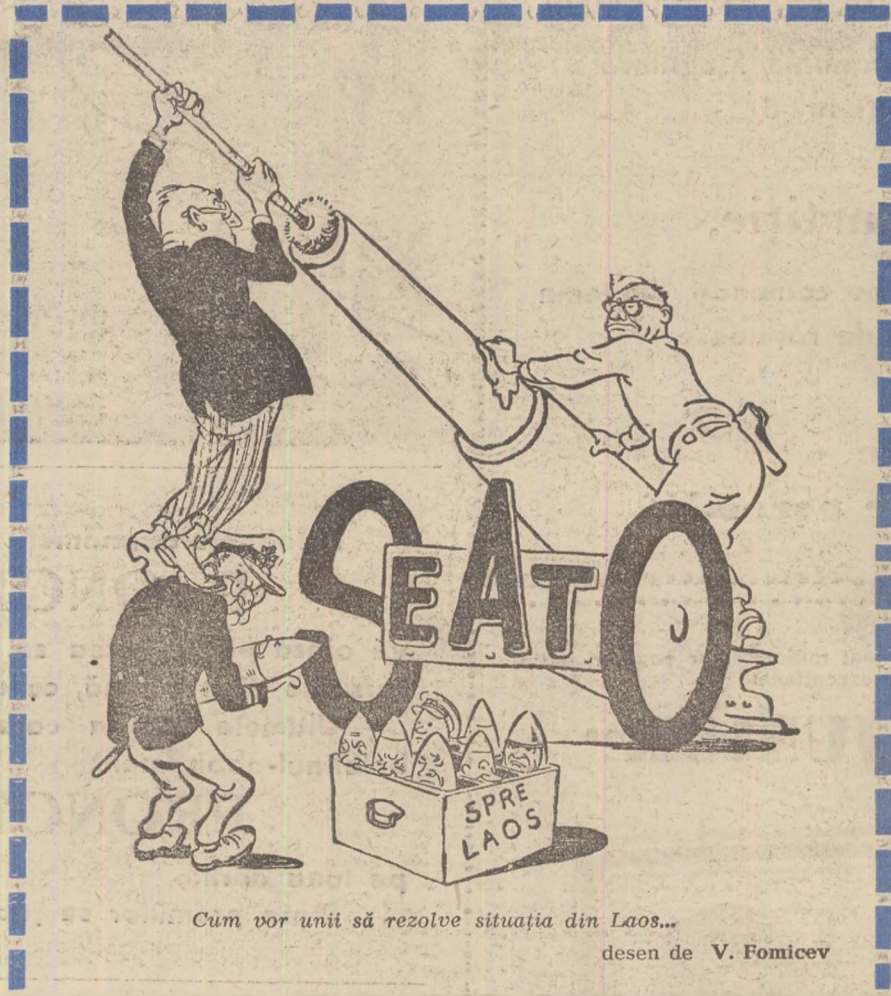
litigioase care, ținînd seama de punctele de vedere și de dorințele reprezentanților occidentali, puneau ambele părți contractante într-o situație egală și asigurau în același timp instituirea unui control necesar și eficient asupra încetării experiențelor. În dorința de a facilita înțelegerea, U.R.S.S. a acceptat propunerea de încheiere a unui acord pentru interzicerea exploziilor nucleare în atmosferă, oceane și Cosmos precum și a experiențelor subterane nedepășind o anumită adîncime.

Chiar în prima ședință după reluarea conferinței, delegatul U.R.S.S. a făcut noi propuneri în legătură cu conducerea organizației de control, astfel încît nici un grup de state să nu se bucure de privilegiul unilateral. Dar, fără măcar să se consulte cu guvernele lor, delegații occidentali s-au pronunțat împotriva propunerii U.R.S.S.

Omenirea așteaptă încheierea acordului de încetare a experiențelor nucleare atît pentru a fi scutită de consecințele dăunătoare ale radiațiilor radioactive cit și pentru că acest acord ar însemna un pas pe calea realizării dezarmării generale și totuși sub un strict control internațional ar demonstra în practică că problemele internaționale litigioase pot fi rezolvate la masa tratativelor.

În ceea ce privește guvernul sovietic, așa cum a arătat în nota de răspuns adresată guvernului S.U.A. în luna februarie, el „este gata să depună toate eforturile pentru ca lucrările conferinței să se încheie în cel mai scurt timp posibil prin realizarea unui acord cu privire la încetarea tuturor experiențelor cu arma nucleară“.

I. Manea

Cum vor unii să rezolve situația din Laos...

desen de V. Fomichev

lasă porți de ieșire dar le și creează în mod special pentru ca adepții americani ai reîncepterii experiențelor nucleare să le poată lărgi pînă la proporțiile dorite de ei. Ele corespund intențiilor serviciului de spionaj american care caută să obțină crearea unor puncte de sprijin pe teritoriul sovietic și nicidecum sarcinilor unei colaborări cinstite în interesul interzicerii definitive a experiențelor nucleare.

Pe bună dreptate, ziarul „Izvestia“ punea întrebarea: „Dacă așa ceva se poate numi o „abordare nouă“ a tratativelor, sabotate de guvernul lui Eisenhower, ce înseamnă atunci a bate pasul în loc? Caracterizînd propunerile occidentale, revista „Tribune des Nations“ scria: „Muntele anglo-american a născut un șoarece“. De altfel, trimisul la Geneva al ziarului „New York Herald Tribune“ era și el de părere că, chiar de la prima ședință după reluarea

n-a micșorat presiunile monopolurilor în vederea reluării experiențelor.

Ce poate scoate conferința din impas

Poziția Uniunii Sovietice în problema încetării experiențelor nucleare este bine cunoscută și izvorăște din umanitarismul caracteristic socialismului, din dorința de a scuti omenirea de primejdia pe care o reprezintă experiențele nucleare. Guvernul sovietic s-a angajat ca atît timp cit puterile occidentale nu vor relua experiențele nucleare, Uniunea Sovietică să nu efectueze nici un fel de experiențe. În tot timpul de cînd durează tratativele, guvernul U.R.S.S., în dorința sa sinceră de a încheia un acord în vederea încetării experiențelor nucleare, a prezentat spre examinare propuneri de rezolvare a problemelor

Colaborare rodnică cu Mali

La 18 martie, în Marele Palat al Kremlinului au fost semnate documentele cu privire la colaborarea dintre Uniunea Sovietică și Republica Mali.

Pe plan economic, guvernului Republicii Mali i-a fost acordat un credit pe termen lung și în condiții avantajoase, în valoare de 40 de milioane ruble. În cadrul acestui credit, organizațiile sovietice vor sprijini tînăra republică africană să întreprindă prospecțiuni geologice pentru depistarea zăcămintelor de petrol, aur și diamante, pentru punerea în valoare a schisturilor combustibile și a materiilor prime necesare fabricării cimentului.

Comerțul dintre cele două țări va cunoaște o mare dezvoltare. U.R.S.S. va exporta în Mali mașini și echipament, produse petrolifere, îngrășăminte chimice, hîrtie, țesături și produse alimentare și va primi, în schimb, arahide, bumbac, lînă, articole de artizanat etc. Ca o completare a acordului comercial semnat la 18 martie, un contract încheiat ulterior prevede vînzarea către Republica Mali a unor avioane și elicoptere de transport și utilitare.

Luînd cuvîntul la recepția ce a avut loc după semnarea documentelor, Anastas Mikoian a declarat că Uniunea Sovietică și toate țările socialiste doresc ca Republica Mali și celelalte țări din Africa să se întărească și să prospere și sînt gata să le acorde tot sprijinul. Sperăm, a continuat A. I. Mikoian, că colaborarea dintre Uniunea Sovietică și Republica Mali și, îndeosebi, traducerea în viață a acordurilor semnate în domeniul economiei, tehnicii, comerțului și culturii vor da roadele așteptate.